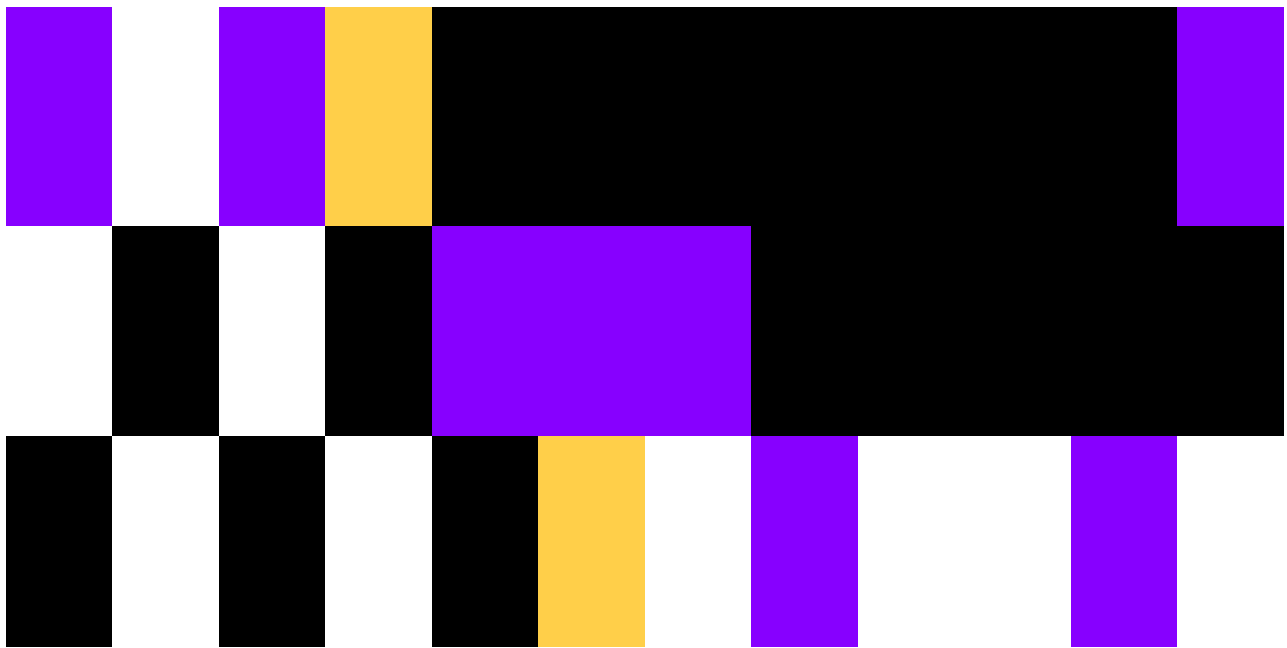

Anàlisi de les dotacions i dels programes a consolidar del Pla de Barris de Barcelona (2016-2024)

El Pla de Barris: anàlisi estructural, d'abast i d'impactes

Document 24/04

Juliol del 2024

PLA DE BARRIS

Ajuntament
de Barcelona

Treball realitzat per**Direcció**

Marc Martí-Costa

Autors/res

Andreu Termes, Marc Martí-Costa

Tècnic/a de suport estadístic

Francesc Coll

Cerdanyola, juliol del 2024

Índex de contingut

1. Introducció	4
2. Metodologia	5
3. Resultats	7
3.1. Les dotacions del PdB a nivell de ciutat	7
3.1.1. Equipaments comunitaris	7
3.1.2. Espai públic	9
3.1.3. Rehabilitació d'habitatges	10
3.2. Les dotacions del PdB a nivell de districte	12
3.2.1. Ciutat Vella: el barri Gòtic i el Raval	13
3.2.2. Horta-Guinardó: Sant Genís dels Aiguadells, La Teixonera, el Carmel, i Can Baró	15
3.2.3. Nou Barris: Zona Nord (Vallbona, Ciutat Meridiana, Torre Baró), La Trinitat Nova, Les Roquetes, Verdun, La Prosperitat, Can Peguera, i el Turó de la Peira	17
3.2.4. Sant Andreu: La Trinitat Vella, Baró de Viver, i el Bon Pastor	20
3.2.5. Sant Martí: La Verneda i la Pau, El Besòs i el Maresme	23
3.2.6. Sants – Montjuïc: El Poble Sec, La Marina del Port	25
3.3. Els programes i projectes a consolidar del PdB	28
4. Conclusions	42
4.1. Més espai públic i millors equipaments: les intervencions extensives en dotacions del PdB	42
4.2. La rehabilitació de més de 1.300 habitatges: les intervencions intensives en dotacions del PdB	42
4.3. Millores en les dotacions de 6 districtes, 23 barris, beneficiant potencialment 890.600 persones	43
4.4. Els programes a consolidar: els nous programes i serveis del PdB	46
5. Referències	47
Índex taules	48
Índex de mapes	50
Índex de gràfics	51

1. Introducció

El Pla de Barris de Barcelona (d'ara en endavant, PdB) ha estat una iniciativa política municipal impulsada per l'Ajuntament de Barcelona en dues edicions (2016-2020 i 2021-2024), encaminada a revertir les desigualtats, territorials i socials de la ciutat i específicament a millorar les condicions de vida dels barris beneficiaris de la seva intervenció.

Després de pràcticament cinc anys d'implementació d'aquest programa i d'haver-se realitzat ja algunes avaluacions inicials sobre els seus efectes (Ivàlua, 2021a), aquest informe s'analitzen les intervencions en dotacions del Pla de Barris de Barcelona, en les seves dues edicions.

El concepte de "Dotació" és d'ús comú en l'àmbit de l'urbanisme, si bé no trobem una definició específica en el marc legal. En general, com a sols dotacionals es fa referència aquells sols urbans destinats a zones verdes, espais lliures, equipaments comunitaris i habitatges d'ús temporal. A partir d'aquesta aproximació, hem acotat el concepte de "dotacions" a aquelles intervencions del Pla de Barris destinades a l'espai públic, equipaments i rehabilitació d'habitatges, encara que siguin de titularitat privada. També entenem com a dotacions aquells serveis públics (programes i projectes) produïts en el marc del Pla de Barris que tenen voluntat de permanència. Analíticament, doncs, es distingeixen quatre tipus d'intervencions en dotacions:

- Habitatge
- Equipaments
- Espai públic
- Programes i projectes a consolidar

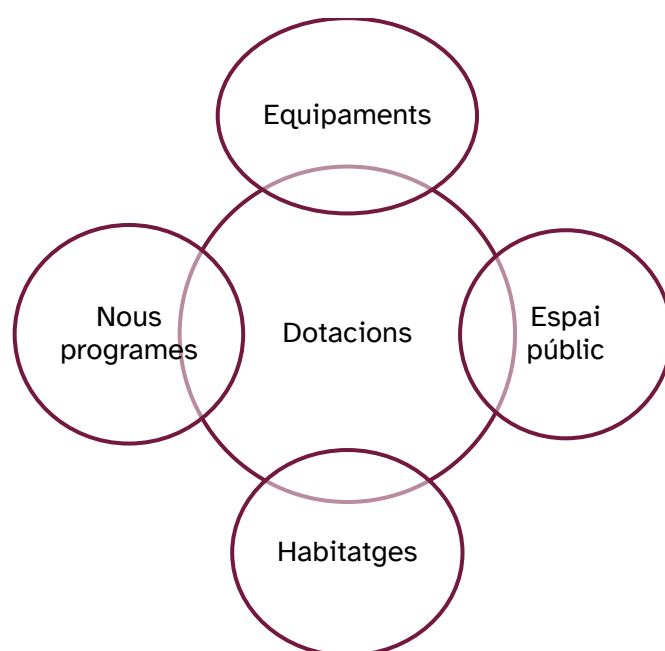
L'objectiu de l'informe és fer una anàlisi descriptiva de les actuacions, focalitzant-nos en el seus resultats. L'estructura de l'informe és la següent: en un primer apartat es descriu la metodologia de la recerca; després, es mostren les intervencions en dotacions del PdB, distingint dos nivells territorials (a nivell de ciutat, i en els sis districtes que se'n han beneficiat); per últim, es duen a terme unes breus conclusions que reflexionen sobre l'impacte del PdB en termes d'intervencions en dotacions.

2. Metodologia

Tal com s'ha comentat a la introducció, en aquest informe s'analitzen les intervencions en dotacions del Pla de Barris de Barcelona, en les seves dues edicions (2016-2020, 2021-2024).

Per dotacions s'entenen aquelles accions de llegat del Pla de Barris, és a dir, que continuen més enllà de l'abast temporal del propi PdB. Analíticament, es distingeixen quatre tipus d'intervencions en dotacions: en equipaments, en espai públic, en habitatges, i nous serveis públics locals (Gràfic 1):

Gràfic 1. Tipus de dotacions del PdB

Font: Elaboració pròpia

La selecció de programes i projectes a consolidar (d'entre tots els programes que s'han impulsat amb el PdB), s'ha dut a terme a partir d'una deliberació conjunta amb Foment de Ciutat de l'Ajuntament de Barcelona.

La metodologia d'aquest informe és eminentment quantitativa i utilitza l'estadística descriptiva com a tècnica fonamental, a partir de les dades cedides per Foment de Ciutat i de Barcelona d'Infraestructures Municipals (BIMSA) de l'Ajuntament de Barcelona.

A partir d'aquestes fonts, s'han comptabilitzat les intervencions en dotacions següents: 42 en l'espai públic; 12 en equipaments; i 1.381 en habitatges. En cadascuna de les diverses intervencions en dotacions, els indicadors utilitzats han estat els següents (Taula 1).

Taula 1. Dimensions i indicadors per analitzar les dotacions del PdB

Dimensions	Intervencions (N)	Indicadors
Intervencions a l'espai públic	42	Espai per vianants (m ²). Espai verd (m ²). Mobilitat sostenible: carrils bici (km) i places d'aparcament de cotxes, bicis, i motos (u). Smart City (cables de fibra òptica en metres). Ciutat jugable (superfície en m ²). Persones beneficiàries potencials (N), estimades a partir de ràdios d'intervenció.
Intervencions en equipaments	12	Superfície construïda (m ²) segons tipus. Persones beneficiàries potencials (N), estimades a partir de ràdios d'intervenció.
Intervencions en habitatges	1.381	Número d'habitatges rehabilitats (N). Persones beneficiàries estimades (N), estimades a partir de la grandària mitjana de les llars.
Programes a consolidar	11	Descripció del programa: objectius, àmbits d'actuació, institucions implicades, i territoris d'intervenció. Resultats del programa, incloent-hi tant avaluacions i informes dels programes i, en la mesura del possible, les de persones beneficiàries.

Font: Elaboració pròpia

En aquest sentit, el càlcul de persones beneficiàries ha estat diferent segons dimensions. En les intervencions en habitatges, s'han calculat les persones beneficiades estimades: s'ha multiplicat les rehabilitacions en habitatge per la grandària mitjana de les llars (obtingudes a partir d'Idescat, que alhora utilitza el Cens de població i habitatges de l'INE).

En les intervencions en equipaments i en espai públic s'han calculat les persones beneficiàries potencials. És a dir, a partir del recompte de la població resident, en radis d'entre 300 – 500 metres segons tipus d'intervenció (300 en equipaments, i 500 en espai públic), s'ha calculat el gruix de població potencialment beneficiada per cadascuna de les intervencions. Aquest càlcul s'ha ajustat segons grups poblacionals (p.ex., intervencions en casals de gent gran només s'ha tingut en compte la població resident de 65 anys i més).

En les intervencions en habitatge, s'han estimat les persones beneficiàries a partir de la metodologia següent: s'ha multiplicat el número d'intervencions en habitatges per la grandària mitjana per llar (font: *Idescat*, a partir del *Cens de població i habitatges de l'INE*), agregat a nivell d'agrupació censal. En els casos de barris compostats per més d'una agrupació censal, s'ha calculat la mediana de la grandària mitjana per llar de totes les agrupacions censals.

Per tal de facilitar la lectura dels resultats, les persones beneficiàries potencials i estimades s'han arrodonit a centenars.

3. Resultats

En aquest informe s'analitzen les dotacions del PdB, tant pel que fa el número, la localització, les característiques i les persones beneficiàries.

En primer lloc, s'analitzen les dotacions de caràcter material del PdB: intervencions en espai públic, equipaments, i rehabilitació d'habitatges. Aquesta anàlisi es farà a un doble nivell territorial: d'una banda, a nivell agregat pel conjunt de la ciutat i, d'altra banda, a nivell de cada districte i de barri intervingut pel PdB.

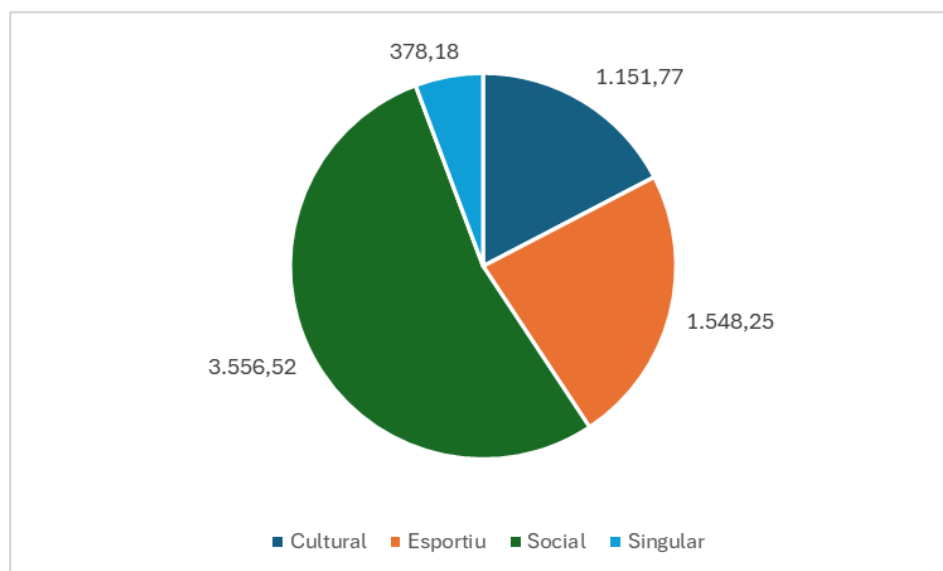
En segon lloc, es descriuen els programes i projectes públics produïts en el marc del PdB que tenen voluntat de permanència.

3.1. Les dotacions del PdB a nivell de ciutat

3.1.1. EQUIPAMENTS COMUNITARIS

Pel que fa a equipaments, **el PdB ha construït 6.634,7 m² de superfície d'equipaments en un total de 11 intervencions**: la majoria son equipaments socials (3.556,5 m², el 53,6% del total), seguits per equipaments esportius (1.548,3 m², el que representa el 23,3% del conjunt d'intervencions en equipaments), culturals (1.151,8 m², el 17,4%) i un equipament singular (378,2 m², només el 5,7% del total) (Gràfic 2).

Gràfic 2. Intervencions en equipaments dutes a terme pel PdB al conjunt de la ciutat (en m²), segons tipus d'equipaments

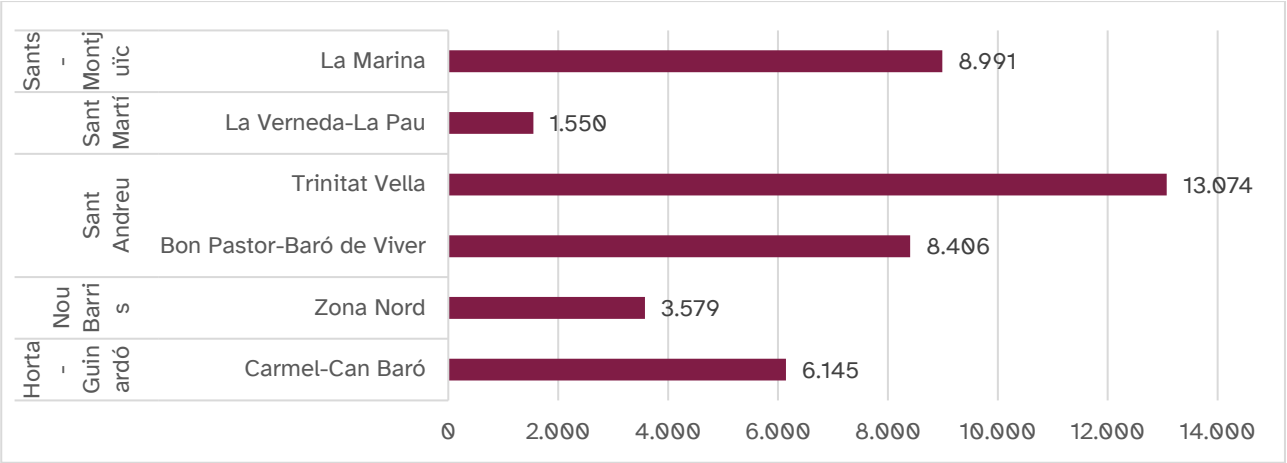

Font: Elaboració pròpia

Arrel d'aquestes intervencions, es calcula que el total de persones beneficiàries potencials és de 41.745; la

majoria dels quals ubicats a Sant Andreu (Gràfic 3).

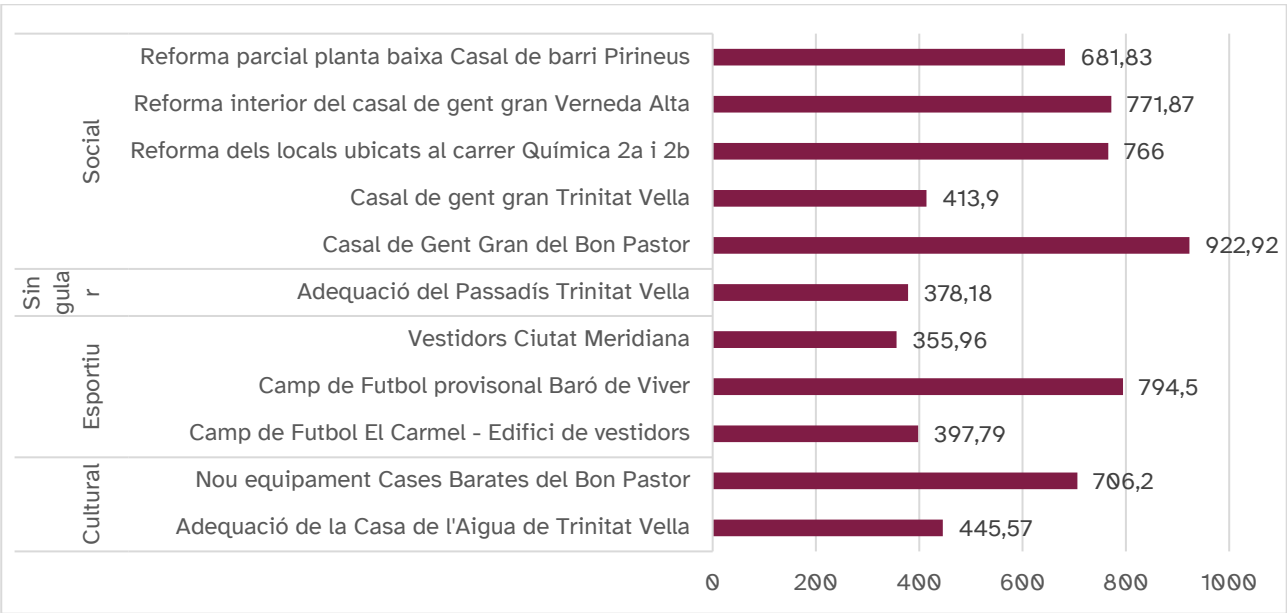
Gràfic 3. Persones beneficiàries potencials de les intervencions en equipaments dutes a terme pel PdB, segons districtes i barris

Font: Elaboració pròpia

En concret, el Gràfic 4 especifica totes les actuacions en equipaments dutes a terme pel PdB, segons cadascun dels equipaments. La mitjana de superfície construïda ha estat de 603 m² per equipament: en l'extrem inferior, la intervenció en un equipament singular (378,2 m²); les intervencions de mitjana intermèdia han estat les esportives (516,1 m²) i cultural (575,9 m²); i en l'extrem superior, les intervencions en equipaments socials (711,3 m²).

Gràfic 4. Intervencions en equipaments dutes a terme pel PdB al conjunt de la ciutat (en m2), segons equipaments

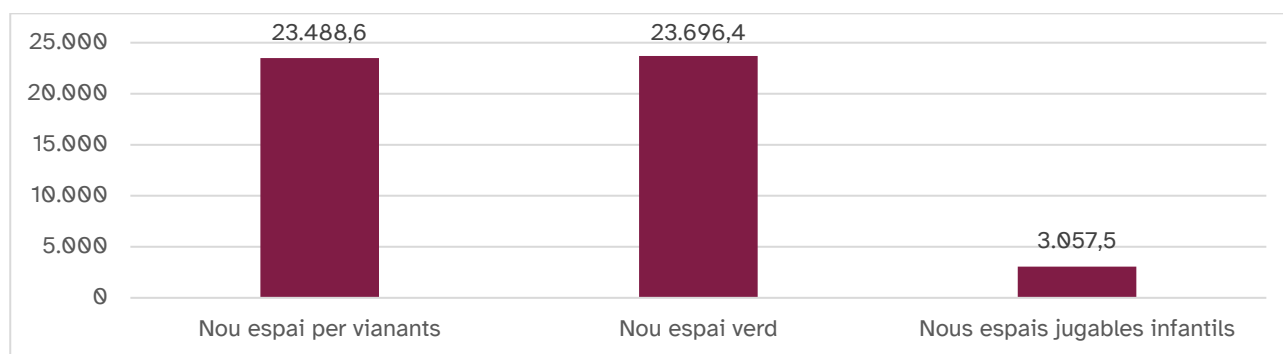
Font: Elaboració pròpia

3.1.2. ESPAI PÚBLIC

El PdB ha intervingut activament, tot ampliant i millorant, l'espai públic, en diverses dimensions: 21 intervencions per guanyar espai per a vianants; 16 intervencions per ampliar l'espai verd; i 1 intervenció relativa a l'espai jugable infantil. A nivell de ciutat, **el PdB ha construït 23.488,6 m² nous d'espai per vianants; 23.696,4 m² d'espai verd i 3.057,5 m² de superfície de jocs infantil** (Gràfic 5).

Les intervencions on s'ha guanyat nous espais per vianants i espais verds (21 i 16 respectivament) han estat molt més habituals que la que han permès guanyar superfície de joc infantil: la millora dels Jardins de les Hortes de Sant Bertran.

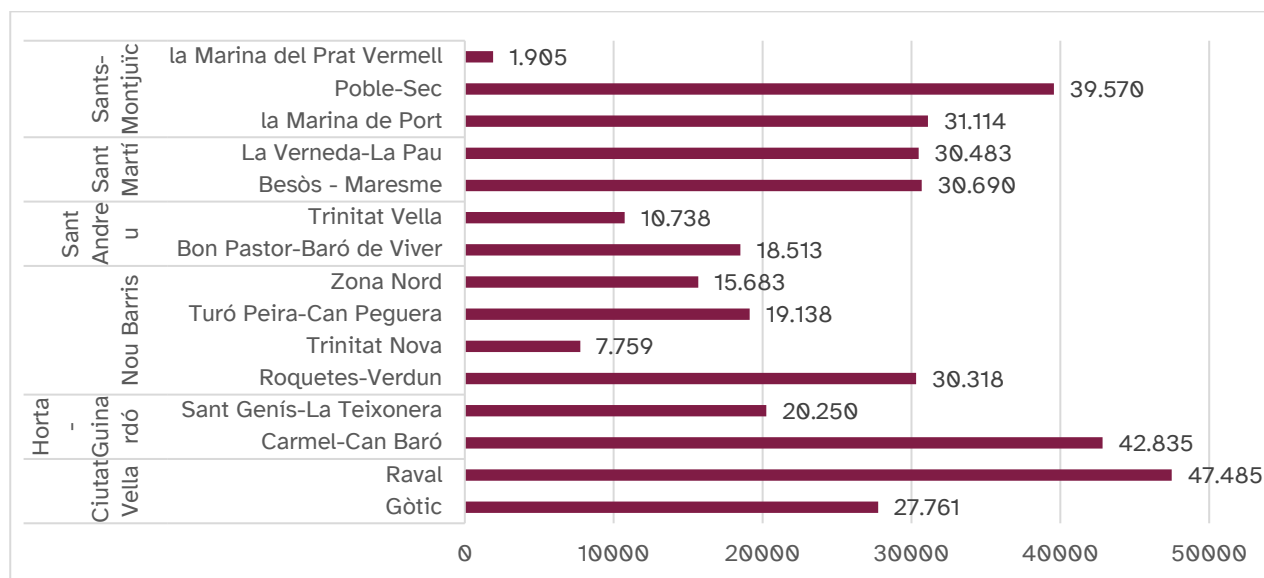
Gràfic 5. Nous espais públics construïts pel PdB al conjunt de la ciutat (en m2)

Font: Elaboració pròpia

Les persones beneficiàries potencials de les intervencions en espai públic són aproximadament 374.000 (Gràfic 6).

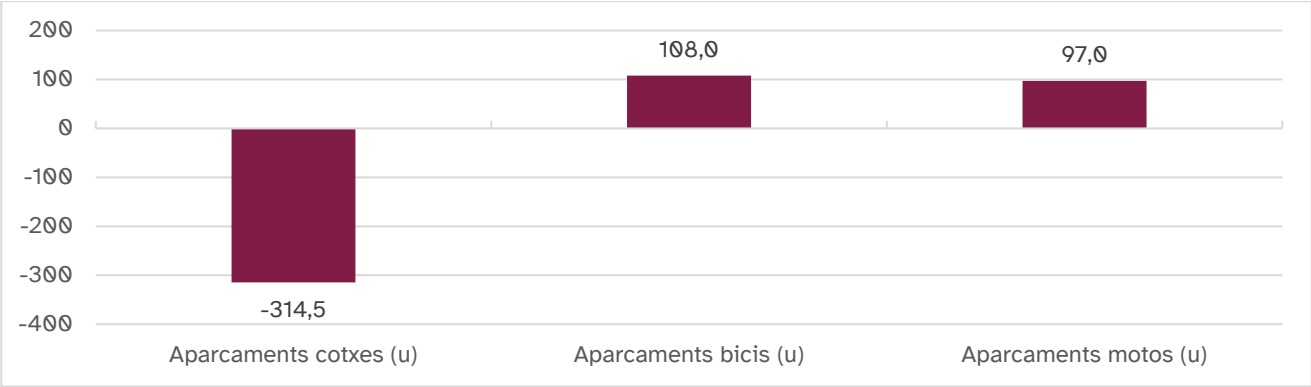
Gràfic 6. Persones beneficiàries potencials de les intervencions en espai públic dutes a terme pel PdB, segons districtes i barris

Font: Elaboració pròpia

També, en termes de mobilitat sostenible, **el PdB ha construït 1.260 metres nous de carril bici, ha creat 108 aparcaments de bicis, i 97 aparcaments de motos, a l'hora que s'han eliminat 314 aparcaments de cotxes** (Gràfic 7).

Gràfic 7. Aparcaments de bicis, motos, i cotxes creats o eliminats pel PdB al conjunt de la ciutat (en unitats)

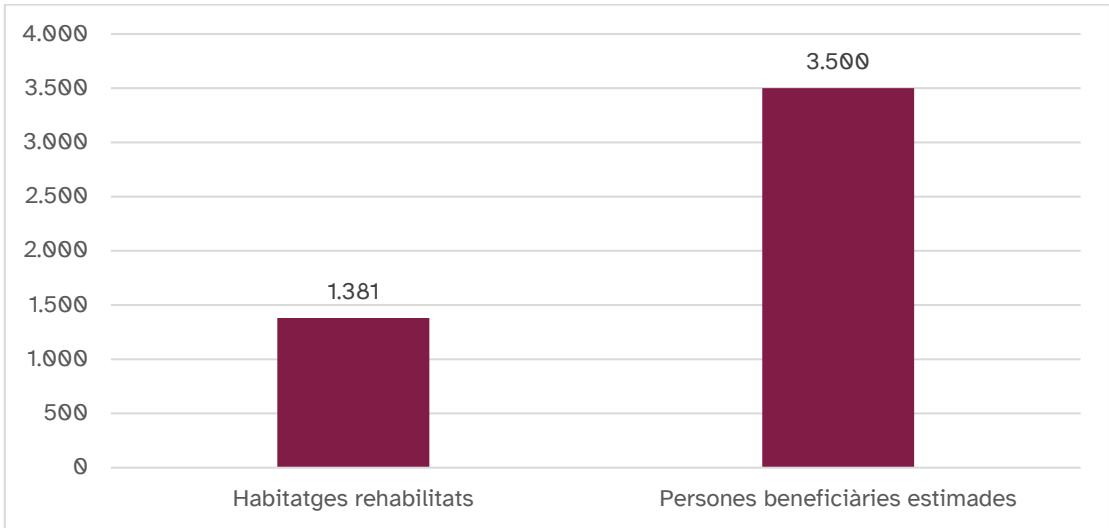
Font: Elaboració pròpia

Per últim, en termes de inclusió i connectivitat digital, ha instal·lat **1.889,9 metres de cables de fibra òptica**.

3.1.3. REHABILITACIÓ D'HABITATGES

El PdB ha tingut un impacte significatiu en la rehabilitació d'habitatges. En concret, **el PdB ha rehabilitat 1.381 habitatges, la qual cosa implica que les persones beneficiàries estimades d'aquestes intervencions són aproximadament 3.500** (Gràfic 8).

Gràfic 8. Habitatges rehabilitats (en unitats) pel PdB al conjunt de la ciutat i persones beneficiàries estimades

Font: Elaboració pròpia

La gran majoria d'intervencions en habitatges han estat dutes a terme al PdB La Verneda - La Pau (520 rehabilitacions, 1.279 persones beneficiàries), seguides pel PdB Bon Pastor-Baró de Viver (254 rehabilitacions, 665 beneficiàries), PdB Zona Nord (131 rehabilitacions, 370 beneficiàries) i PdB Raval (102 rehabilitacions, 233 beneficiàries) (Taula 2).

Taula 2. Habitatges rehabilitats i persones beneficiàries estimades en el PdB, segons districtes i plans de barris

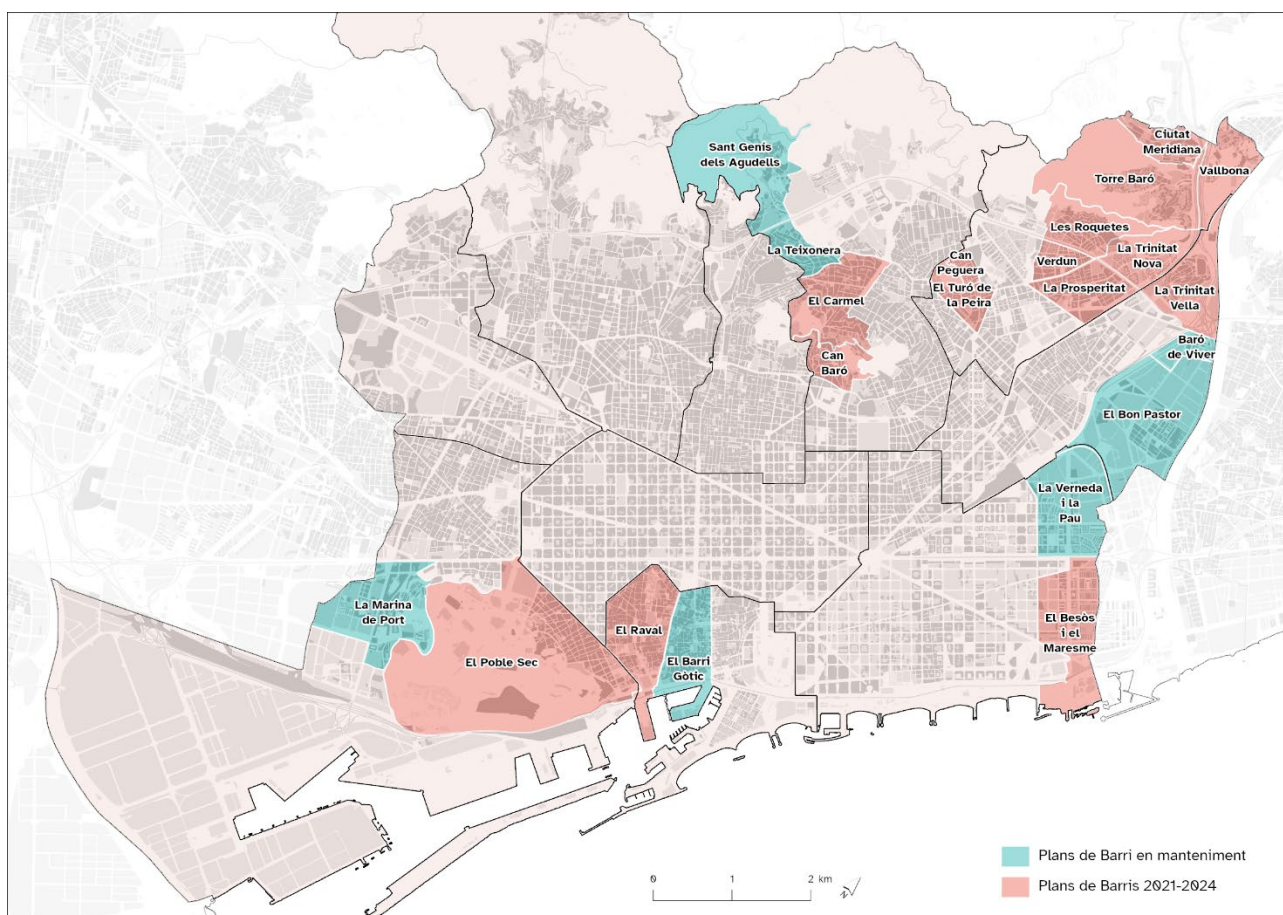
Districtes i Plans de barris	Habitatges rehabilitats	Persones beneficiàries
		estimades
Ciutat Vella	145	345
Gòtic	43	112
Raval	102	233
Horta-Guinardó	69	164
Carmel-Can Baró		
Sant Genís-La Teixonera	69	164
Nou Barris	206	558
La Prosperitat		
Roquetes-Verdun	31	77
Trinitat Nova	44	110
Turó Peira-Can Peguera		
Zona Nord	131	372
Sant Andreu	325	861
Bon Pastor-Baró de Viver	254	665
Trinitat Vella	71	197
Sant Martí	550	1.356
Besòs - Maresme	30	77
La Verneda-La Pau	520	1.279
Sants-Montjuïc	86	215
La Marina		
Marina del Port	86	215
Poble-Sec		
Total	1.381	3.500

Font: Elaboració pròpia

3.2. Les dotacions del PdB a nivell de districte

En les pàgines següents es duu a terme una anàlisi dels PdB a nivell de districte i plans de barris; en concret: dos plans a Ciutat Vella (el Raval, i el Gòtic Sud); dos a Horta – Guinardó (el Carmel i Can Baró, i Sant Genís dels Agudells i la Teixonera); cinc a Nou Barris (el Turó de la Peira i Can Peguera, la Prosperitat, les Roquetes i Verdun, la Trinitat Nova, i Zona Nord), dos a Sant Andreu (la Trinitat Vella, i el Bon Pastor i Baró de Viver); dos a Sant Martí (el Besòs i el Maresme, la Verneda i la Pau); i, per últim, dos també a Sants-Montjuïc (Poble-Sec, La Marina) (Mapa 1).

Mapa 1. Barris beneficiaris del PdB segons edició (2016-2020 i 2021-2024)

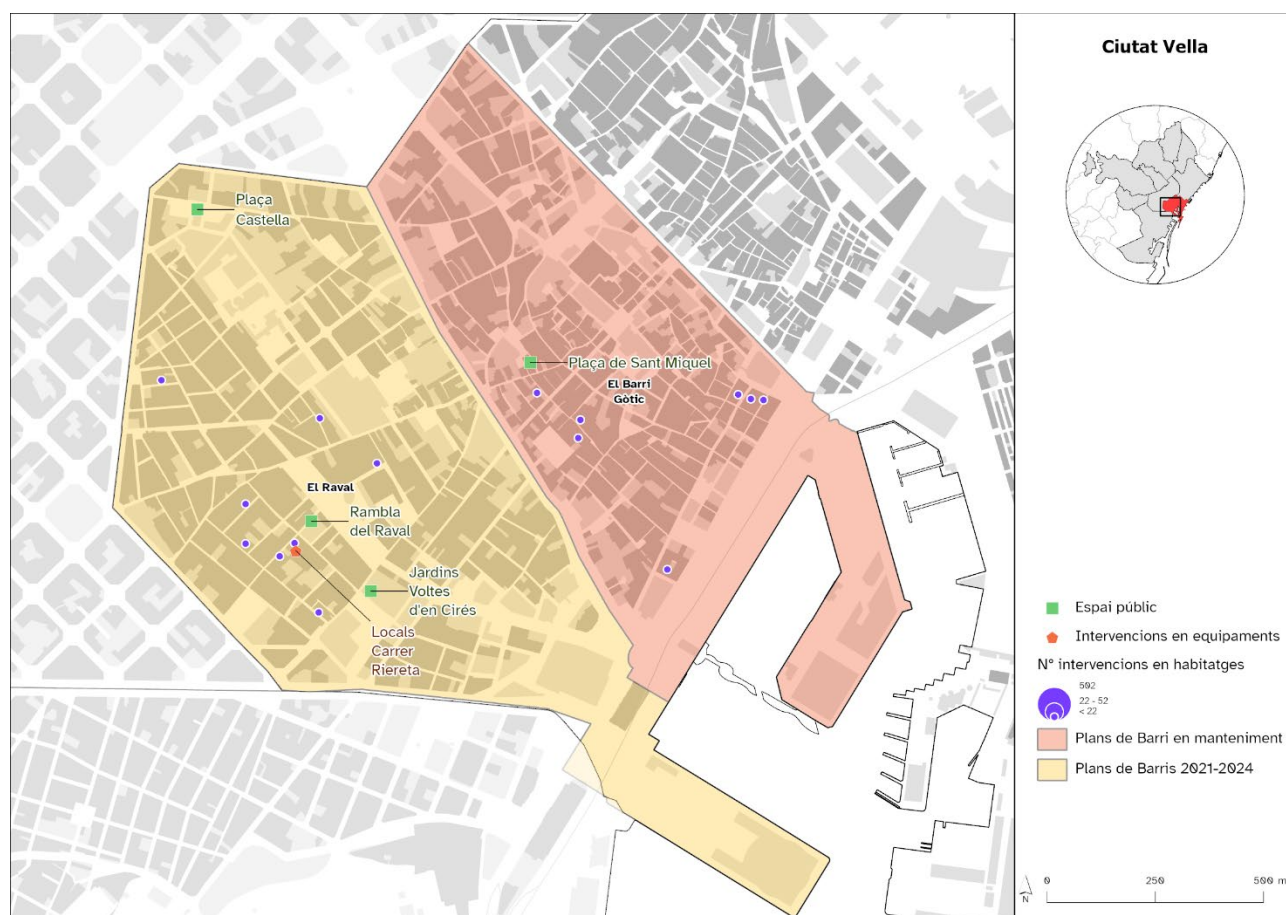
Font: Elaboració pròpia

En les properes pàgines s'analitzen les intervencions en equipaments, espai públic, i habitatge que el PdB ha dut a terme en cadascun dels districtes.

3.2.1. CIUTAT VELLA: EL BARRI GÒTIC I EL RAVAL

Al districte de Ciutat Vella s'hi ha dut a terme dos PdB: el del Gòtic sud i el del Raval (Mapa 2). El pressupost en intervencions en dotacions de Ciutat Vella ha estat de 15.055.906,4 €, el 9,2% del total del pressupost del PdB assignat a aquesta dimensió. En termes de pressupost per habitant, això implica una despesa en dotacions al llarg del període de 220,6 € per habitant (la mitjana de població dels dos barris ha estat de 68.243 entre 2016 i 2023).

Mapa 2. Ciutat Vella: el barri Gòtic i el Raval

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

A diferència d'altres districtes, en aquest districte no s'han realitzat intervencions en equipaments.

En termes d'espai públic, la intervenció més destacada és la reurbanització de l'espai comprès entre la Rambla del Raval, la Pl. Vázquez Montalban i Salvador Seguí, que ha implicat un guany de 1.486,0 m² d'espai per a vianants. Aquesta intervenció és paral·lela a d'altres de menys abast: la reurbanització de la Pl. Sant Miquel i entorns (+47,4 m²) i la reurbanització de Jardins Voltes d'en Cirés (+153,0 m²) (Taula 3).

La millora al voltant de la Rambla del Raval potencialment ha beneficiat a 44.000 persones; la reurbanització dels Jardins Voltes d'en Cirés a més de 38.000 persones; i la reurbanització de la Plaça de Sant Miquel i dels seus entorns a gairebé 24.700 persones.

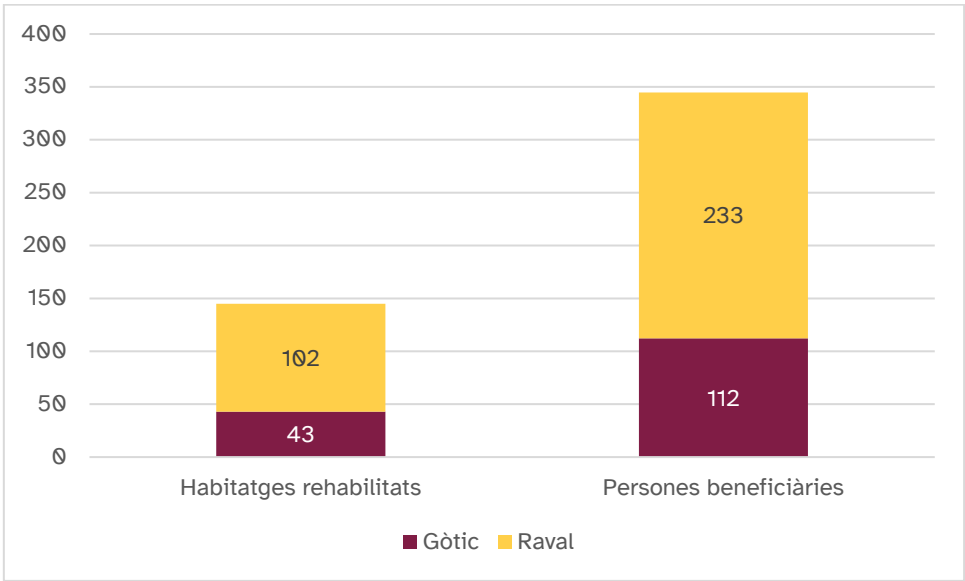
Taula 3. Intervencions en espai públic a Ciutat Vella

	Espai públic		Mobilitat sostenible				Smart city	Ciutat jugable
	Espai per vianants (m²)	Espai verd (m²)	Carril bici (m)	Aparcament s cotxes (u)	Aparcament s bicis (u)	Aparcament s motos (u)	Cables de fibra òptica (m)	Jocs infantils (m²)
Gòtic	47,42	-	-	-2	-13	-17	-	-
Raval	1.639,04	-	-	-10	18	-12	-	-
Total	1.686,46	-	-	-12	5	-29	-	-

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Pel que fa a habitatges, el PdB ha rehabilitat 145 habitatges, beneficiant un total de 345 persones. Tal com mostra el proper gràfic, la majoria de les intervencions s'han dut a terme al barri del Raval (102 habitatges rehabilitats, beneficiant -de manera estimada- a 233 persones) (Gràfic 1).

Gràfic 1. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Ciutat Vella, segons plans de barris

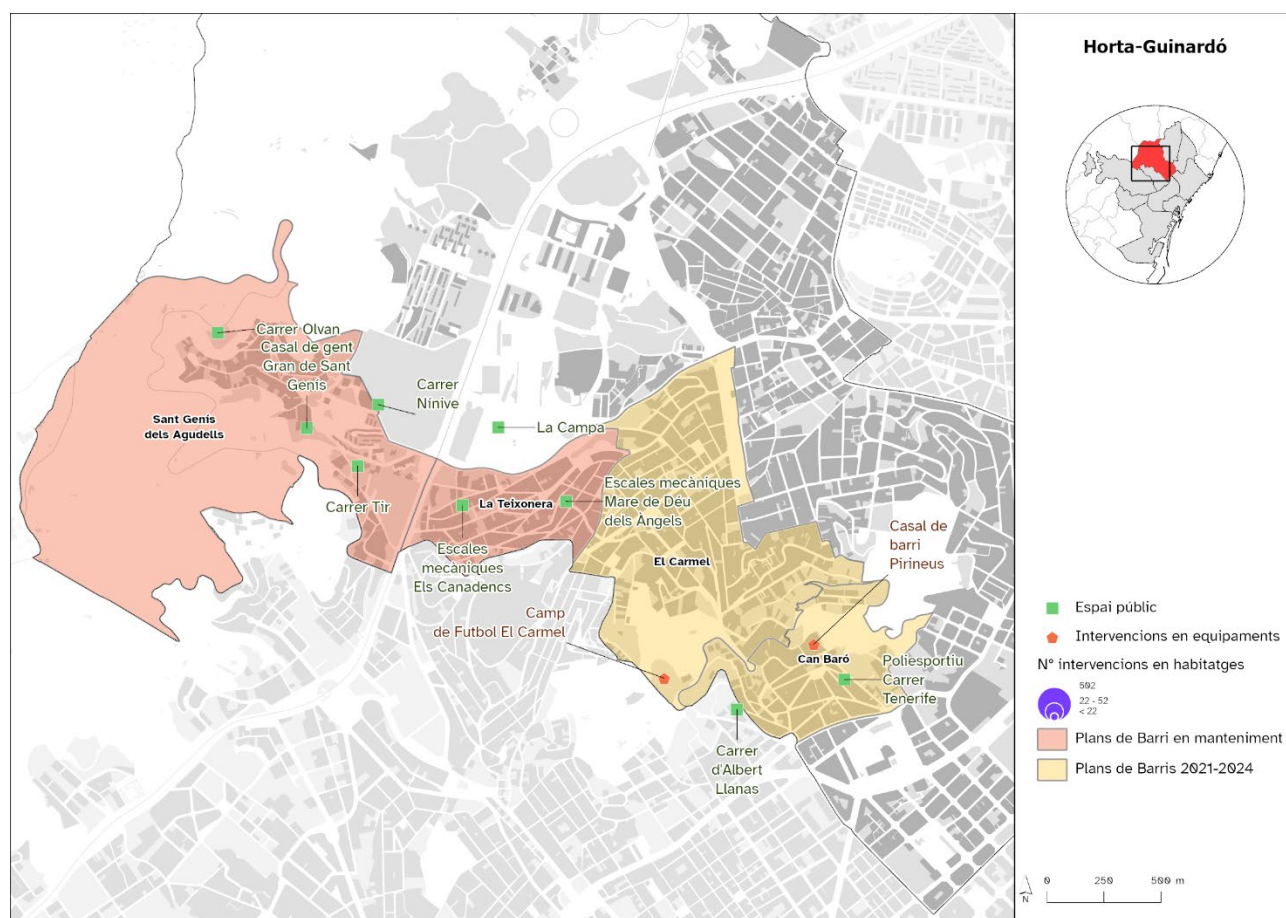
Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

3.2.2. HORTA-GUINARDÓ: SANT GENÍS DELS AIGUADELLS, LA TEIXONERA, EL CARMEL, I CAN BARÓ

Les intervencions a Horta – Guinardó s’han estructurat a partir dels PdB següents: Sant Genís dels Agudells, La Teixonera, El Carmel i Can Baró (Mapa 3).

A Horta - Guinardó, el pressupost assignat a dotacions ha ascendit fins a 20.013.617,6 €, el que representa el 12,2% del total de la inversió en aquest apartat del PdB. Donat que, de mediana, la població al llarg del període 2016-2023 ha estat de 60.583 persones, això implica una despesa en dotacions per habitant de 330,9 € per persona.

Mapa 3. Horta-Guinardó: Sant Genís dels Aiguadells, La Teixonera, el Carmel, i Can Baró

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

En termes d'equipaments, s'ha intervingut en 397,79 m² d'equipaments esportius (l'edifici de vestidors del Camp de Futbol El Carmel) i 681,83 m² d'equipaments socials – la reforma parcial de la planta baixa del Casal de barri Pirineus (Taula 4).

Les intervencions en espai públic més destacades són, especialment, l'arranjament i millora del carrer Albert Llanas i carrer Miquel del Sants Oliver (amb un guany de 1.203,34 m²), al Carmel-Can Baró; i, també, la reurbanització de l'entorn del nou Casal de gent gran de Sant Genís (+580,0 m²), i el projecte de reurbanització del carrer Olvan (+290,8 m²) -ambdós a La Teixonera - Sant Genís.

Es calcula que, arrel d'aquestes actuacions, s'han beneficiat potencialment més de 6.000 persones en

intervencions en equipaments i gairebé 64.000 en intervencions en espai públic. Les persones potencialment beneficiàries d'aquestes actuacions són especialment elevades en relació a les intervencions en espai públic adreçades a millorar l'accessibilitat del barri: 23.500 persones beneficiàries potencials a la millora de les escales mecàniques Mare de Déu dels Àngels, i més de 12.000 a les escales mecàniques els Canadencs.

Taula 4. Intervencions en espai públic a Horta - Guinardó

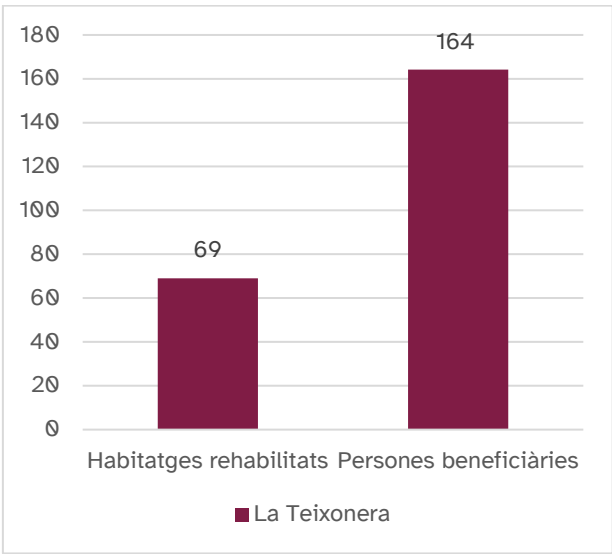
	<i>Espai públic</i>		<i>Mobilitat sostenible</i>				<i>Smart city</i>	<i>Ciutat jugable</i>
	Espai per vianants (m²)	Espai verd (m²)	Carril bici (m)	Aparcament cotxes (u)	Aparcament bicis (u)	Aparcament motos (u)	Cables de fibra òptica (m)	Jocs infantils (m²)
Carmel-Can Baró	1.203,3	87,6	-	-34		-8	565,45	-
La Teixonera-Sant Genís	1.176,0	96,0	-	18	29	-1	-	-
Total general	2.379,3	183,6	-	-16	29	-9	565,45	-

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Per últim, pel que fa a habitatges, s'han rehabilitat 69 habitatges, beneficiant, de manera estimada, a 164 persones.

Tots els habitatges rehabilitats ho han estat a La Teixonera (Gràfic 9).

Gràfic 9. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Horta - Guinardó, segons plans de barris

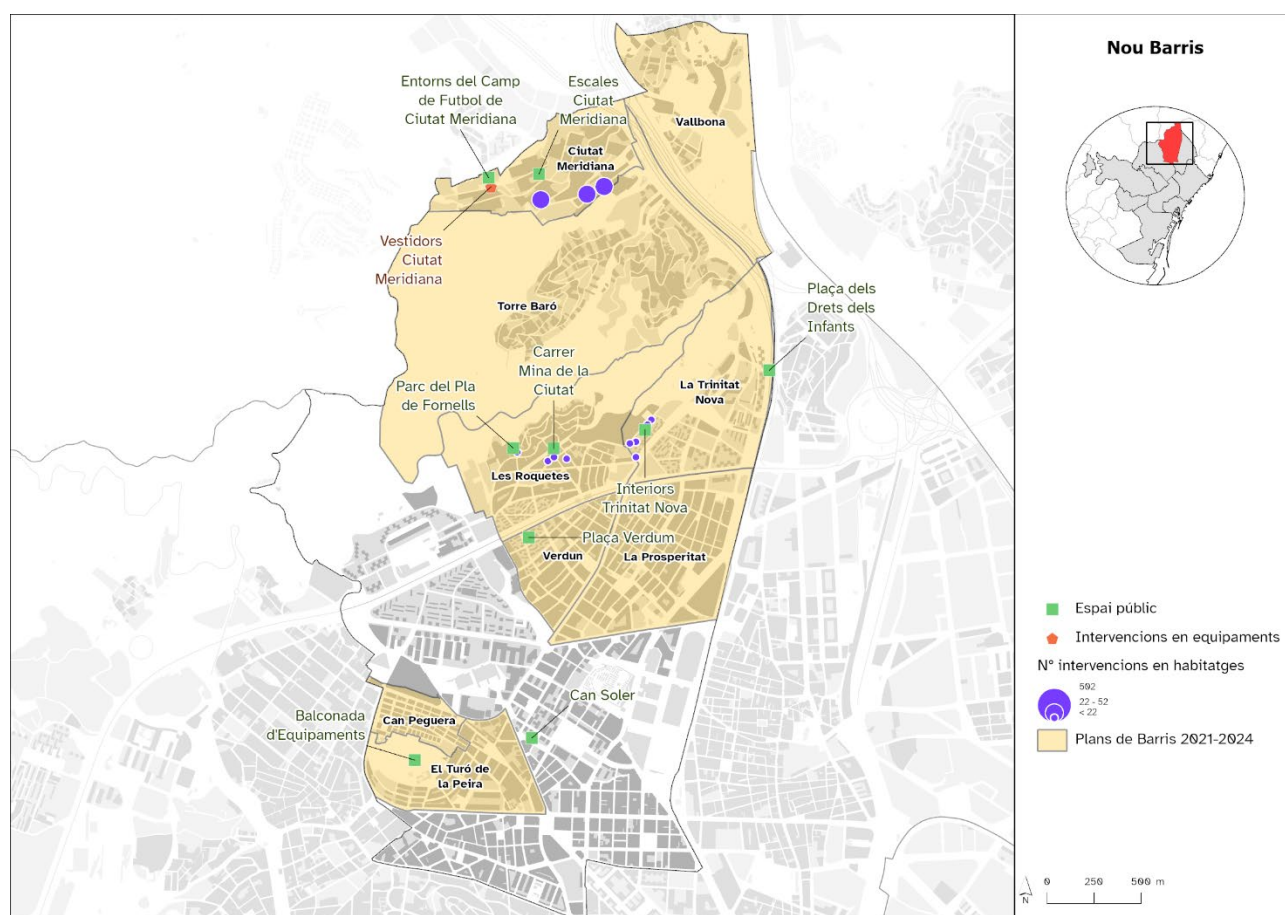
Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

3.2.3. NOU BARRIS: ZONA NORD (VALLBONA, CIUTAT MERIDIANA, TORRE BARÓ), LA TRINITAT NOVA, LES ROQUETES, VERDUN, LA PROSPERITAT, CAN PEGUERA, I EL TURÓ DE LA PEIRA

El districte de Nou Barris s'ha beneficiat dels PdB, amb 5 PdB: El Turó de la Peira i Can Peguera, La Prosperitat, Les Roquetes i Verdun, La Trinitat Nova, Zona Nord (aquest últim conformat pels barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona) (Mapa 4).

Tal com s'ha assenyalat anteriorment, el pressupost en intervencions en dotacions del PdB a Nou Barris ascendeix a 54.722.967,3 €, el 33,4% del pressupost total destinat a dotacions del PdB. Els barris intervinguts al districte de Nou Barris han estat els que, de mediana, tenen major població al llarg del període 2016-2023 (96.199 habitants), amb la qual cosa la despesa en dotacions per habitant és elevada -però no la major del PdB: 569,8 € per persona.

Mapa 4. Nou Barris: Zona nord (Vallbona, Ciutat Meridiana, Torre Baró), La Trinitat Nova, Les Roquetes, Verdun, La Prosperitat, Can Peguera, i el Turó de la Peira

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

L'única intervenció en equipaments al districte ha tingut un caire esportiu: la reforma del vestidors del camp de futbol de Ciutat Meridiana, en 355,96 m².

Les intervencions en espai públic més destacades compten els interiors de Trinitat Nova (un guany de 5.319,1 m² per vianants i de 3.203,8 m² d'espai verd), a Trinitat Nova; la reurbanització de la Plaça Verdum (+2.216,5

m² d'espai per vianants i +415 m² d'espai verd), a Roquetes-Verdun; i la balconada d'equipaments a Can Peguera (+1.183,4 m² d'espai per vianants) (Taula 5).

Resultat d'aquestes intervencions, les persones beneficiàries potencials són de 3.500 per la millora en l'equipament esportiu (dels vestidors de Ciutat Meridiana), i 475.000 per intervencions en espai públic (que, bàsicament, és resultat de l'àmplia intervenció al Centre de Natura de Can Soler, situat a Sant Genís dels Agudells, que es calcula que pot beneficiar potencialment 334.000 persones).

En paral·lel, el PdB també ha construït 776,0 metres de fibra òptica al carrer Mina de la Ciutat, i 222,9 a les Escales Ciutat Meridiana.

Taula 5. Intervencions en espai públic a Nou Barris

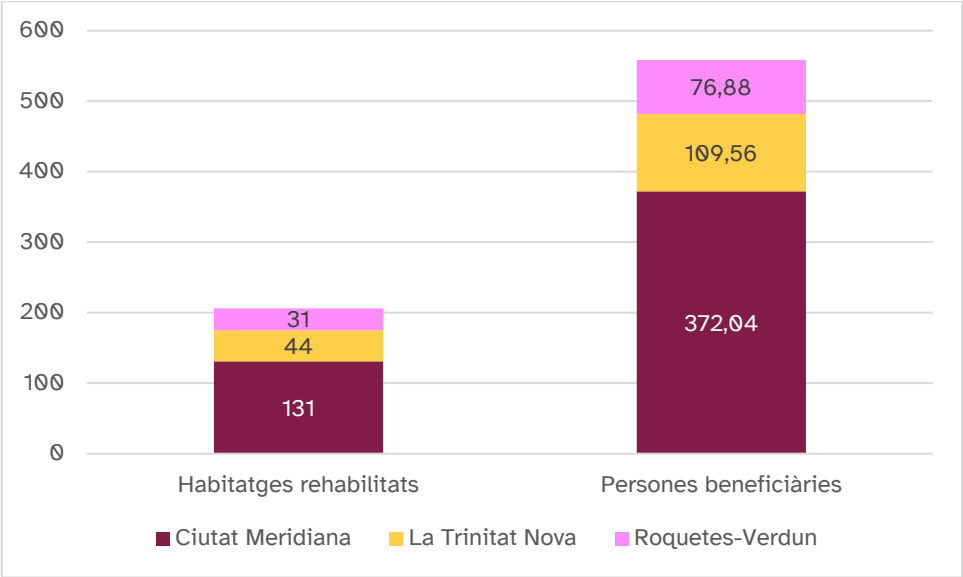
	<i>Espai públic</i>		<i>Mobilitat sostenible</i>				<i>Smart city</i>	<i>Ciutat jugable</i>
	Espai per vianants (m²)	Espai verd (m²)	Carril bici (m)	Aparcaments cotxes (u)	Aparcaments bicis (u)	Aparcaments motos (u)	Cables de fibra òptica (m)	Jocs infantils (m²)
Roquetes-Verdun	2.259,7	769,4	-	-26	12	17	776	-
Trinitat Nova	5.319,1	3.203,81	-	-87	8	-	-	-
Turó Peira-Can Peguera	1.183,42	-	-	-2,5	2	-	-	-
Zona Nord	-	-	-	-	20	-	222,9	-
Total	8.762,22	3.973,21	-	-115,5	42	17	998,9	-

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Per últim, en relació als habitatges, el PdB ha rehabilitat 206 habitatges, el que implica que ha beneficiat 558 persones.

La majoria d'aquestes intervencions han estat dutes a terme a Ciutat Meridiana (131 rehabilitacions, beneficiant a 372 persones), el que representa pràcticament dos terços del total d'intervencions dutes a terme al districte (Gràfic 10).

Gràfic 10. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Horta - Guinardó, segons plans de barris

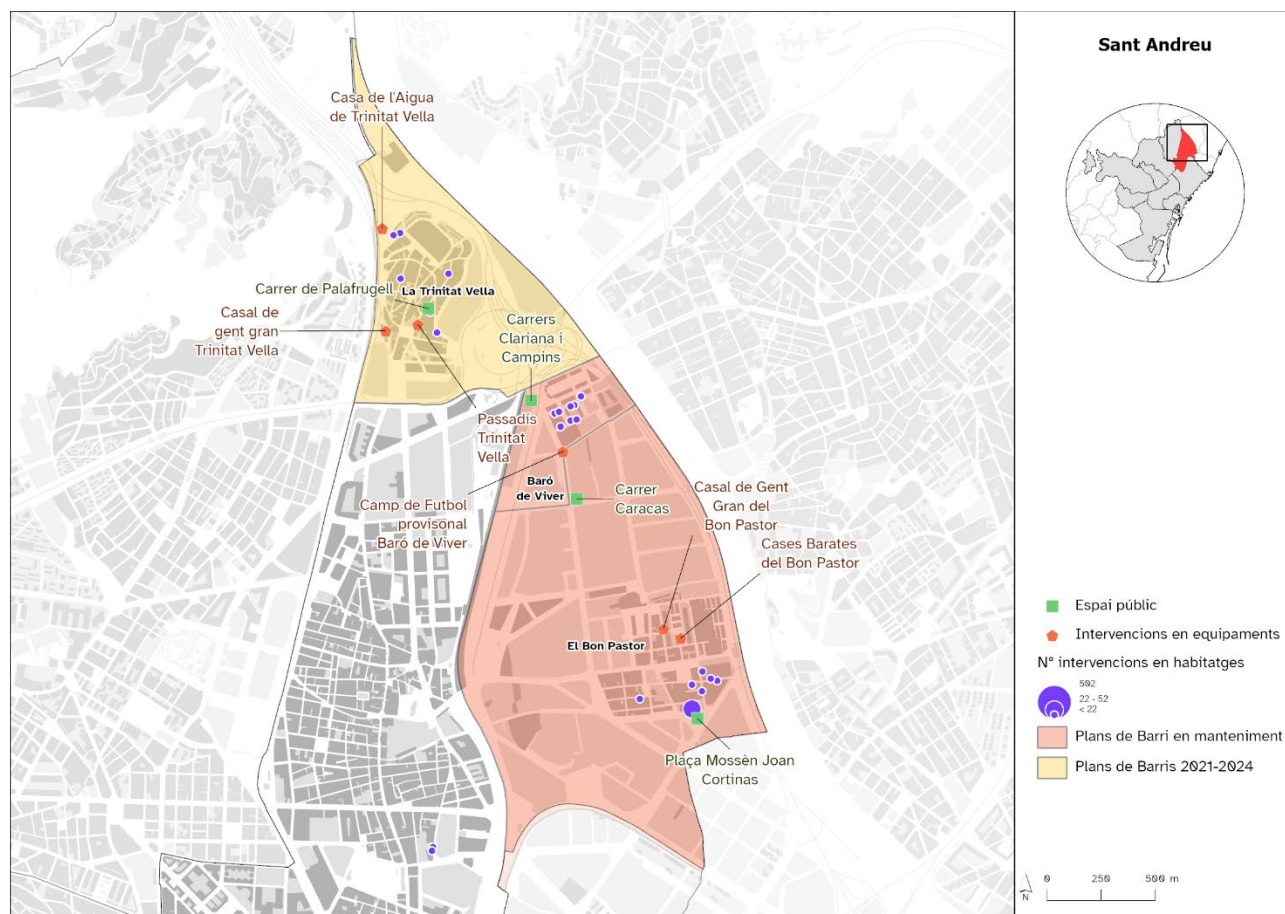
Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

3.2.4. SANT ANDREU: LA TRINITAT VELLA, BARÓ DE VIVER, I EL BON PASTOR

Les intervencions en dotacions al districte de Sant Andreu s'han dut a terme a través de dos plans de barri: La Trinitat Vella, i El Bon Pastor i Baró de Viver (Mapa 5).

En termes pressupostaris, les intervencions en dotacions del PdB a Sant Andreu han ascendit fins a 29.320.157,6 € (el 17,9% del total pressupostari del PdB en aquesta dimensió). Els barris del PdB del districte de Sant Andreu tenen, de mediana, una població comparativament reduïda (només 26.244 habitants al llarg del període 2016-2023), per tant la inversió per habitant en dotacions molt alta, de 1.126,8 € per persona.

Mapa 5. Sant Andreu: La Trinitat Vella, Baró de Viver, i el Bon Pastor

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

El districte de Sant Andreu és el que s'ha beneficiat de més intervencions en equipaments, ja sigui de caràcter cultural (el Nou equipament Cases Barates del Bon Pastor, amb una intervenció de 706,2 m² de superfície construïda, i l'adequació de la Casa de l'Aigua de Trinitat Vella, amb +445,5 m²); esportiu (una intervenció de 794,5 m² al camp de futbol provisional de Baró de Viver); social (intervenint en dos casals de gent gran: el de Bon Pastor, 922,9 m² de superfície intervinguda, i el de Trinitat Vella, 413,9 m²); i singular (l'adequació del Passadís de Trinitat Vella, amb 378,2 m² d'intervenció).

També, les intervencions en espai públic més destacades han inclòs la reurbanització del carrer Caracas (on s'han incrementat en 1.921,0 m² d'espai per vianants), i la reurbanització de la Plaça Mossèn Joan Cortinas (+601,7 m² d'espai per vianants), a Bon-Pastor - Baró de Viver; així com, també, la reurbanització del carrer Palafrugell, que ha generat +562,0 m² per a vianants i +760,4 m² d'espai verd, a Trinitat Vella (Taula 6).

Taula 6. Intervencions en espai públic a Sant Andreu

	<i>Espai públic</i>		<i>Mobilitat sostenible</i>				<i>Smart city</i>	<i>Ciutat jugable</i>
	Espai per vianants (m²)	Espai verd (m²)	Carril bici (m)	Aparcaments cotxes (u)	Aparcaments bicis (u)	Aparcaments motos (u)	Cables de fibra òptica (m)	Jocs infantils (m²)
Bon Pastor-Baró de Viver	1.942,9	601,7		-81		32	220,5	
Trinitat Vella	562	760,44						
Total general	2.504,9	1.362,14		-81		32	220,5	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

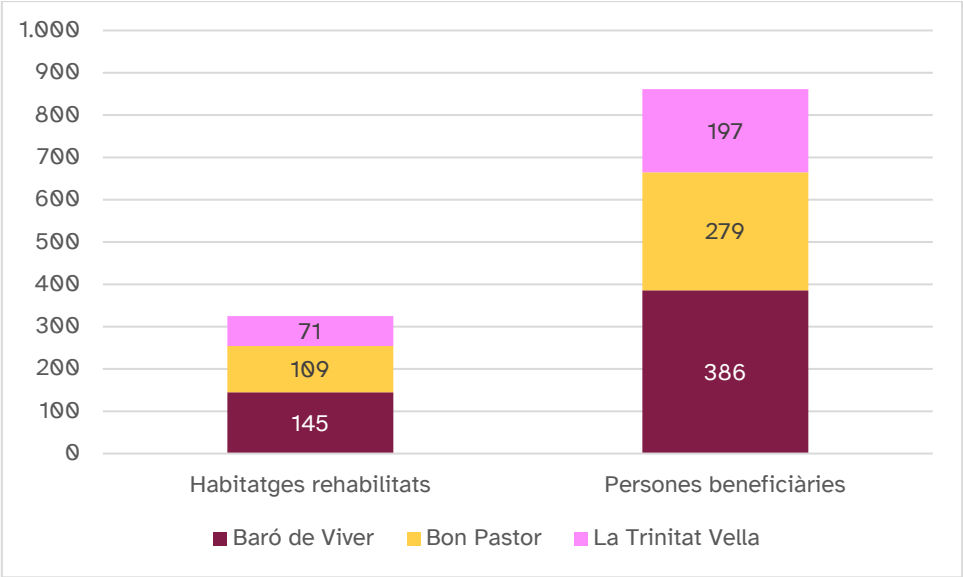
Així doncs, conseqüència d'aquestes actuacions, les persones beneficiàries potencials de les intervencions en equipaments són 21.500 (la xifra més alta de totes les intervencions en equipaments a nivell de districte) i 15.500 persones beneficiàries potencials per intervencions en espai públic.

En concret, les intervencions amb major número de persones beneficiàries potencials per intervencions en equipaments fan referència a l'adequació del Passadís de Trinitat Vella (7.800 persones beneficiàries potencials), al nou equipament a les Cases Barates del Bon Pastor (6.200 persones beneficiàries potencials), i a les millores als Casals de Gent Gran (d'una banda, 1.400 persones de més de 65 anys beneficiàries potencials al Casal de gent gran de Trinitat Vella i 1.100 al de Bon Pastor).

En relació a l'espai públic, el que destaca especialment és la reurbanització de la Plaça Mossèn Joan Cortines, que es calcula que pot beneficiar potencialment 9.500 persones.

El PdB ha rehabilitat 145 habitatges a Baró de Viver, 109 al Bon Pastor, i 71 a Trinitat Vella (amb una estimació de 386 persones beneficiàries, 279, i 197 -respectivament) (Gràfic 11).

Gràfic 11. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Sant Andreu, segons plans de barris

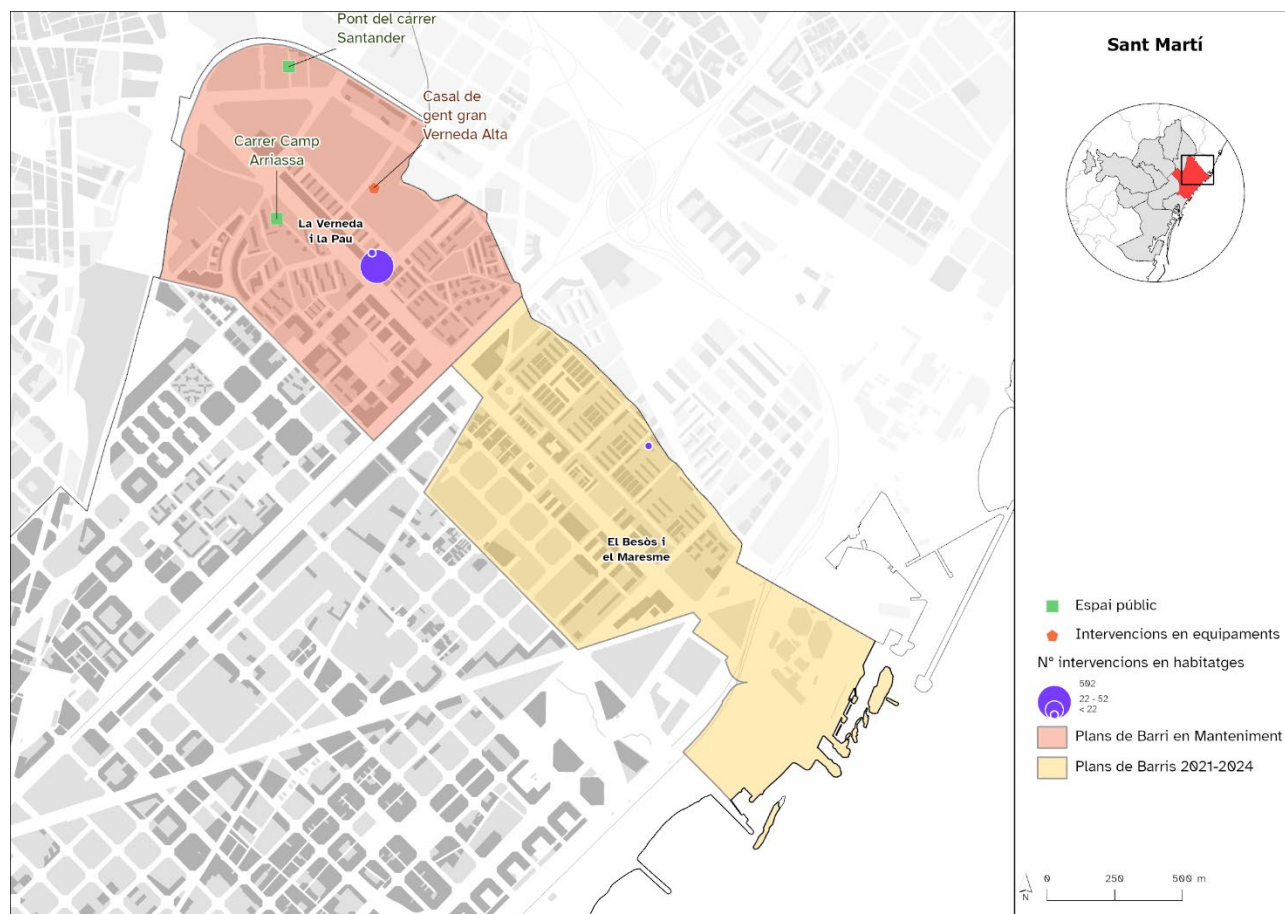
Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

3.2.5. SANT MARTÍ: LA VERNEDA I LA PAU, EL BESÒS I EL MARESME

Al districte de Sant Martí, les intervencions en dotacions s'han dut a terme a terme a partir de dos PdB de La Verneda i La Pau, i de El Besòs i el Maresme (Mapa 6).

A nivell de pressupost en intervencions en dotacions, el PdB ha tingut una despesa de 27.023.472,2 € a Sant Martí - el que representa el 16,5% d'inversions en aquest capítol del total de la ciutat. Donat que, de mediana, la població al llarg del període 2016-2023 ha estat de 53.887 persones, consegüentment, el PdB ha tingut a Sant Martí una despesa en dotacions de 502,7 € per persona.

Mapa 6. Sant Martí: La Verneda i la Pau, El Besòs i el Maresme

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

En termes d'intervencions en equipaments, la reforma interior del casal de gent gran Verneda Alta (un equipament de caràcter social) ha constatat d'una intervenció de 771,9 m².

La millora de la connectivitat al pont del carrer Santander (on s'han guanyat 4.421,9 m² d'espai per a vianants, i 5.764,0 m² d'espai verd, i 1.260 metres de carril bici). També destaca la transformació dels entorns al carrer Camp Arriassa, que ha generat 756,0 m² per a vianants. Ambdues intervencions s'han dut a terme al PdB La Verneda - La Pau (Taula 7).

Arrel de les accions, es calcula que les persones beneficiàries potencials de les intervencions en equipaments són 1.550 (gràcies a la reforma interior del casal de gen gran Verneda Alta), i 21.200 persones beneficiàries

potencials en espai públic (gràcies en gran part a les 18.100 persones beneficiàries potencials de la transformació dels entorns del carrer Camp Arriassa).

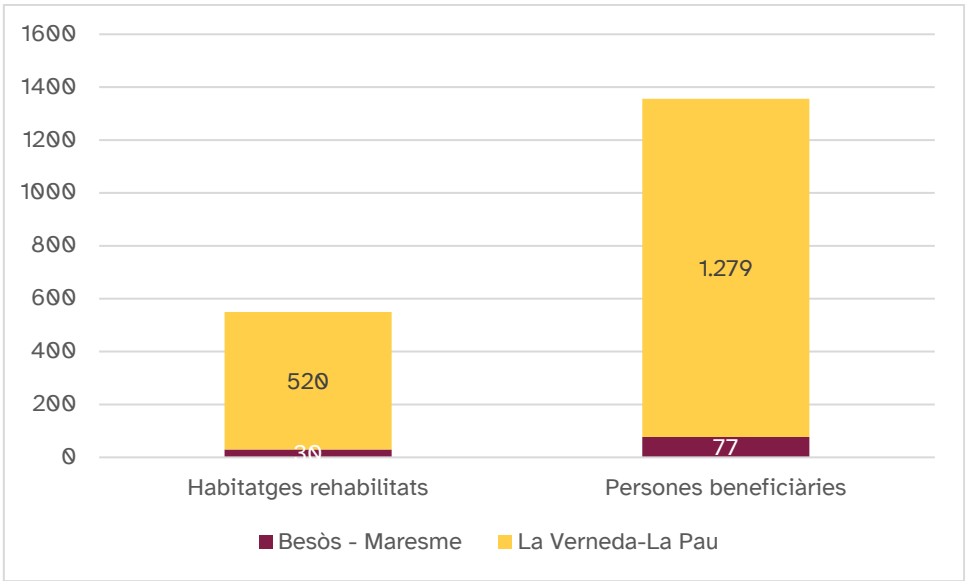
Taula 7. Intervencions en espai públic a Sant Andreu

	Espai públic		Mobilitat sostenible				Smart city	Ciutat jugable
	Espai per vianants (m²)	Espai verd (m²)	Carril bici (m)	Aparcaments cotxes (u)	Aparcaments bicis (u)	Aparcaments motos (u)	Cables de fibra òptica (m)	Jocs infantils (m²)
Besòs - Maresme	-	-	-	-	-	-	-	-
La Verneda-La Pau	5.177,9	5.764	1.260	-33	-	-	-	-
Total	5.177,9	5.764	1.260	-33	-	-	-	-

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

I, pel que fa a habitatges, s'han rehabilitat 550 habitatges (beneficiant 1.400 persones). La gran majoria de rehabilitacions en habitatges s'han dut a terme a La Verneda - La Pau. Destaca, en aquest sentit, la intervenció del carrer Camp Arriassa, números 53-81, afectant 520 habitatges i beneficiant de manera estimada a 1.279 persones (Gràfic 12).

Gràfic 12. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Sant Martí, segons plans de barris

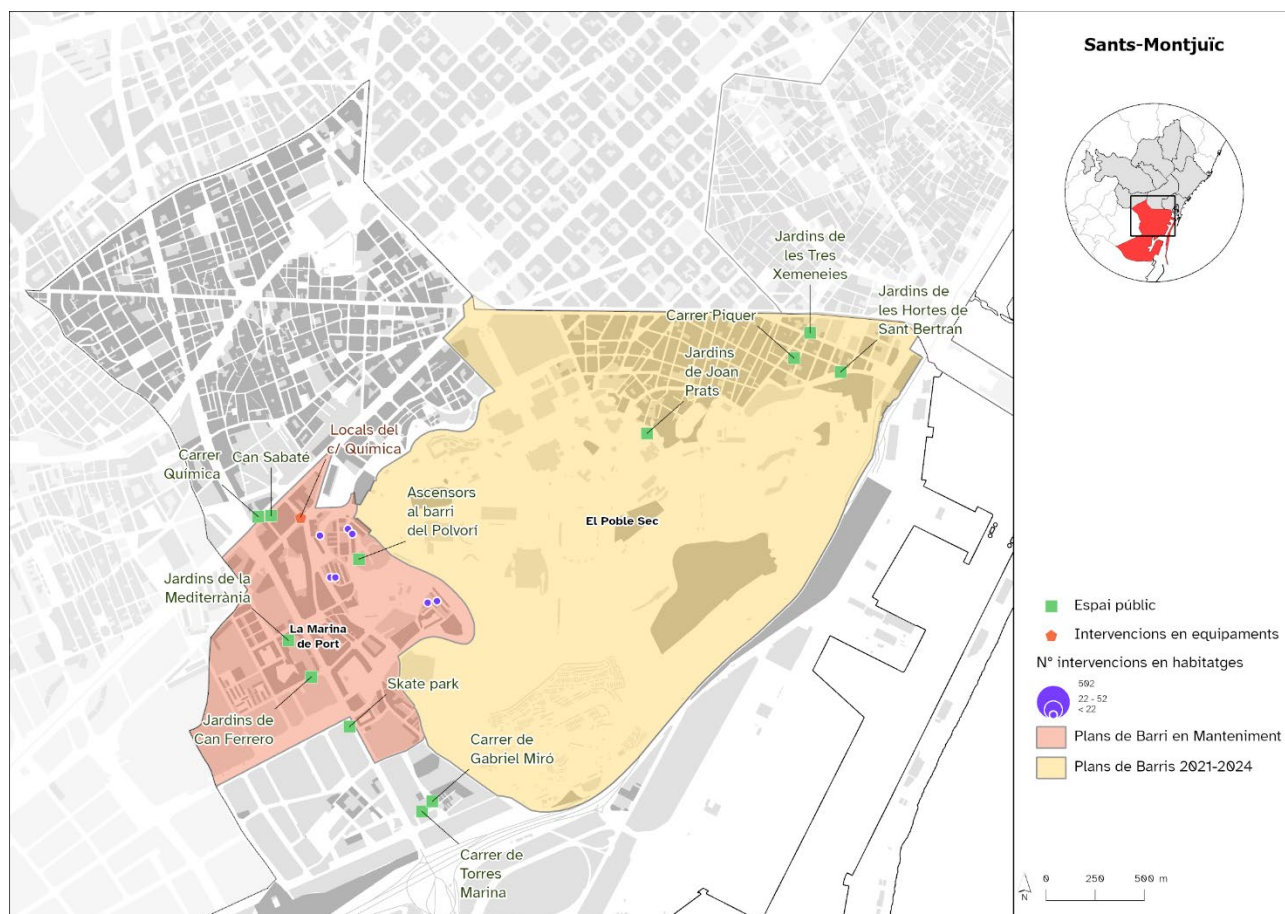
Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

3.2.6. SANTS - MONTJUÏC: EL POBLE SEC, LA MARINA DEL PORT

Al districte de Sants – Montjuïc, les intervencions en dotacions s'han dut a terme a través de dos PdB: La Marina del Port, i el Poble Sec (Mapa 7).

A Sants – Montjuïc, el pressupost dedicat en intervencions en dotacions ha ascendit fins a 17.906.839,7 €, el 10,9% del total de ciutat relatiu a aquesta dimensió. Els dos barris del PdB de Sants – Montjuïc tenen, de mediana, entre 2016-2023, 70.817 habitants; per tant, la despesa en dotacions per persona ha estat de 254,9 €.

Mapa 7. Sants – Montjuïc: El Poble Sec, La Marina i el Port

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

La intervenció en equipaments al districte és la reforma dels locals ubicats al carrer Química 2a i 2b, amb una superfície intervinguda de 766,0 m².

En l'espai públic, destaquen, a La Marina, la reurbanització dels carrers de Torres Marina, Gabriel Miró i Encuny (que han permès augmentar 1.620,3 m² d'espai per vianants); i la instal·lació d'un conjunt d'ascensors inclinats al barri del Polvorí (+5.260,0 m² d'espai verd). També destaca, a Poble - Sec, la millora dels Jardins de les Hortes de Sant Bertran, que han permès guanyar 493,5 m² d'espai per a vianants, 5.774,1 m² d'espai verd, i 3057,5 m² de jocs infantils (Taula 8).

Taula 8. Intervencions en espai públic a Sants - Montjuïc

	<i>Espai públic</i>		<i>Mobilitat sostenible</i>				<i>Smart city</i>	<i>Ciutat jugable</i>
	Espai per vianants (m²)	Espai verd (m²)	Carril bici (m)	Aparcaments cotxes (u)	Aparcaments bicis (u)	Aparcaments motos (u)	Cables de fibra òptica (m)	Jocs infantils (m²)
La Marina	1.620,31	5.402		5	20	37		
Poble-Sec	1.357,5	7.011,5		-62	12	49	105	3.057,5
Total	2.977,81	1.2413,5		-57	32	86	105	3.057,5

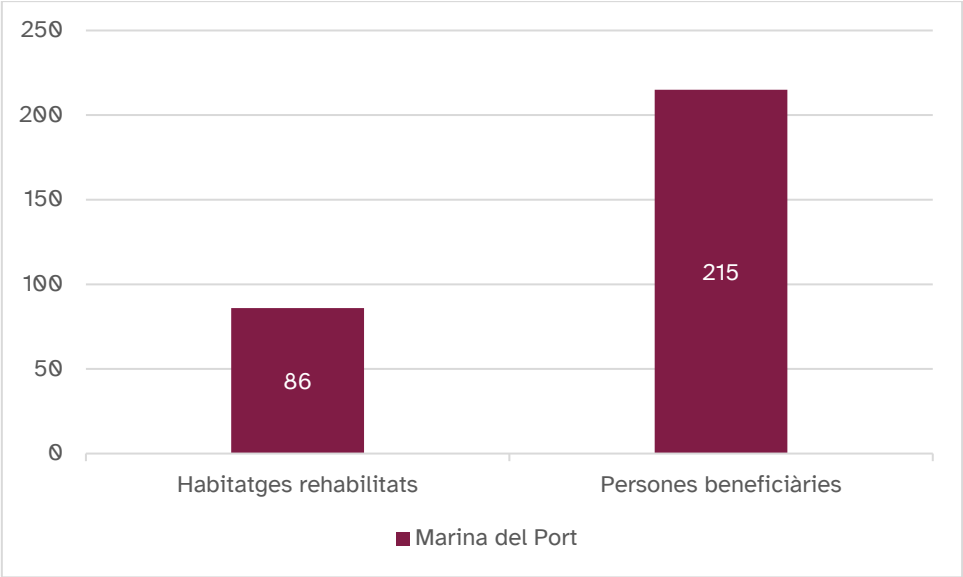
Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Les accions del PdB al districte han beneficiat potencialment a 9.000 persones per les reformes en equipaments i 176.000 persones per les intervencions en espai públic.

D'aquestes últimes destaquen la millora puntual als Jardins de les Tres Xemeneies (32.500 persones potencialment beneficiades), la reurbanització del carrer Piquer (29.800), la repavimentació de parterre C. Química (26.500), la renovació dels jardins de la Mediterrània (25.800), la instal·lació d'un conjunt d'ascensors inclinats al barri del Polvorí (19.700), la millora dels Jardins de les Hortes de Sant Bertran (17.400) i la actualització de la pista de bàsquet de Can Sabaté i Circuit Saludable (16.300).

En relació als habitatges, s'han intervingut 86 finques, beneficiant potencialment a 215 persones, de manera estimada, a la Marina del Port (Gràfic 13).

Gràfic 13. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Sants - Montjuïc, segons plans de barris

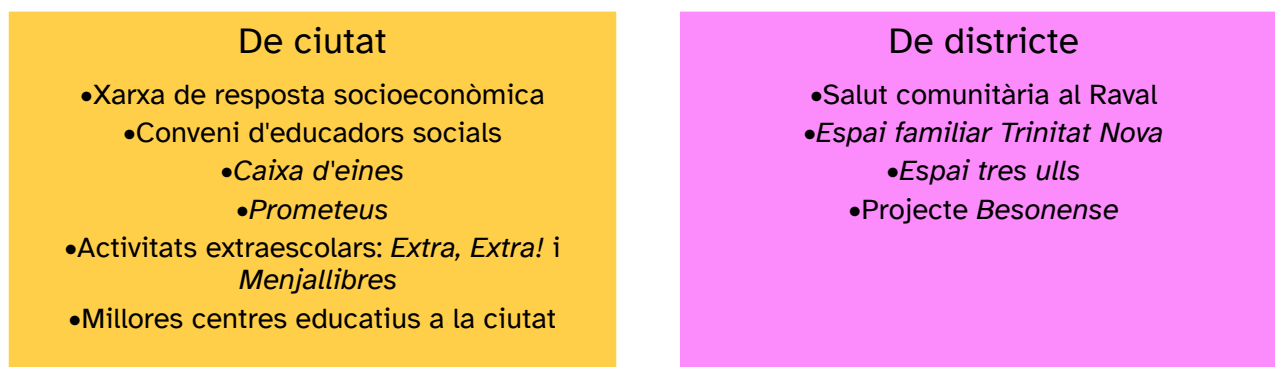

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

3.3. Els programes i projectes a consolidar del PdB

Foment de Ciutat ha fet una reflexió sobre aquells projectes i programes que, impulsats per Foment de Ciutat, en el marc del Pla de Barris haurien de ser integrats completament en les diferents àrees específiques de l'Ajuntament de Barcelona. Són els següents, dividits a nivell de ciutat i de districte (Gràfic 14):

Gràfic 14. Els programes i projectes consolidats del PdB segons nivell (de ciutat i de districte)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Els **projectes a nivell de ciutat** són projectes d'abast territorial supra-barrial, que s'estructuren a partir d'un servei o àrea orgànica de l'Ajuntament de Barcelona, i s'han consolidat i assentat els últims anys. En concret, es tracta de: el projecte *XARSE* (*Xarxes de Resposta Socioeconòmica*); el conveni d'educadors/es socials; la *Caixa d'eines*; el *Prometeus*; les activitats extraescolars (a través dels programes *Extra, Extra!* i *Menjallibres*); i les millores en centres educatius de la ciutat.

Més enllà d'aquests projectes transversals, el PdB també ha impulsat **projectes a nivell de districte**. Es tracte de projectes d'abast territorial menor, de PdB o de barri, habitualment més específics temàticament, i que han estat iniciats i estructurats a partir d'un Districte de l'Ajuntament de Barcelona. En algunes ocasions, aquests projectes singulars han estat creats pel propi PdB; en d'altres, tot i que ja existissin en el passat, el PdB els hi ha donat un nou impuls, més definitiu. En concret, els projectes a nivell de districte que s'han consolidat han estat: el programa salut comunitària (al Raval); l'*Espai Familiar de Criança Municipal Trinitat Nova*; i el programa cultural i educatiu *Espai tres ulls* (ambdós a Trinitat Nova); i el projecte *Besonense* (el Besòs i el Maresme).

A continuació es descriu cadascun d'aquests projectes, a partir d'una fitxa que inclou tant indicadors descriptius (descripció, objectius, àmbits d'actuació en el marc del PdB, organismes i institucions implicades, i territoris d'intervenció) com d'altres indicadors de resultats (que inclouen tant avaluacions i informes dels programes i projectes i, en la mesura del possible, el número de beneficiàries -preferiblement, persones beneficiàries, encara que també s'han inclòs d'altres, com ara escoles beneficiàries) (Taules 9-18).

Taula 9. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: XARSE (Xarxes de Resposta Socioeconòmica)

Nom	XARSE (Xarxes de Resposta Socioeconòmica)
Descripció	Tot i emmarcar-se inicialment com una resposta ad hoc a una problemàtica derivada de la pandèmia, el XARSE ha donat resposta a una necessitat històrica de l'administració, en el seu procés de digitalització. Això és: oferir suport personalitzat per a la sol·licitud de tràmits administratius. Aquesta necessitat feia temps que es detectava i s'ha convertit en imprescindible per l'administració i molt demandat per la ciutadania (fins i tot després de la situació derivada de la pandèmia de la covid-19).
Objectius	Oferir suport en la tramitació telemàtica d'ajudes. Derivar al recurs de l'administració pública o del teixit comunitari que s'adeqüi més a les necessitats de les persones que es dirigeixin al servei, en estreta coordinació amb Serveis Socials. Acompanyar i oferir formació digital a les persones, en col·laboració amb la fundació Bit Hàbitat. Acompanyar i oferir formació en economia domèstica. Organitzar trobades de suport emocional i de defensa de drets laborals en temps de covid-19.
Àmbit(s) d'actuació	Activitat econòmica i ocupació. Drets socials - escletxa digital.
Organismes implicats	Foment de Ciutat. Fundació Bit Hàbitat. Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS), col·laborant amb el seguiment i en la detecció de persones usuàries.
Territori(s)	Ciutat.
Resultats	Persones beneficiàries estimades (2019 - 2023): 18.731 persones. La XARSE ha donat resposta a una necessitat sobrevinguda per la covid-19. De fet, una avaluació de la Taula d'Entitats del Tercer Sector (Costas et al., 2022) assenyalava que la impossibilitat de ser atès en persona a les oficines de la l'Institut de la Seguretat Social (arrel de la crisi de la covid-19) va implicar que les persones ateses necessitessin l'ajuda, en persona, d'altres professionals (com les de XARSE). Es tracta, doncs, d'iniciatives fonamentals per pal·liar els efectes no desitjats de la digitalització de l'administració (en termes de bretxa digital i ampliació de les desigualtats socioeconòmiques existents).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Taula 10. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: conveni d'educadors/es socials

Nom	Conveni d'educadors/es socials
Descripció	El projecte ha permès la incorporació de varis perfils professionals, repartits entre els centres educatius públics dels barris intervinguts pel PdB. Els perfils professionals inclouen les especialitats següents: psicòlegs/òlogues, educadors/ores, tècnics/tècniques d'integració social, monitors/ores, mestres especialistes en audició i llenguatge, i tècnics/tècniques del Centre de Recursos Educatius per a Alumnes amb Trastorns del Desenvolupament i la Conducta (Ajuntament de Barcelona, 2022). Els i les educadores socials tenen la funció de donar una millor atenció especialitzada a l'alumnat i les seves famílies i, alhora, de recolzar a l'equip docent a l'hora de treballar conjuntament amb serveis socials, centres de salut i altres serveis comunitaris i de referència.
Objectius	Integrar l'atenció sociocomunitària als centres educatius: ja no és el servei el que es desplaça a l'escola, sinó que hi està integrat, de manera permanent i estructural, en estreta col·laboració amb l'equip docent.
Àmbit(s) d'actuació	Educació i salut pública: escoles; joves.
Organismes implicats	Foment de Ciutat.
	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS), desplegant el programa, a través de 47 educadores, personal funcionari de l'IMSS.
	Consorci d'Educació de Barcelona (CEB).
Territori(s)	Ciutat.
Resultats	Escoles beneficiades: 66 escoles, ubicades als barris intervinguts pel PdB. La iniciativa s'ha estès també a d'altres 15 escoles que, tot i no estar ubicades als barris intervinguts pel PdB, també tenen un alt nivell de vulnerabilitat socioeconòmiques.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Taula 11. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: La Caixa d'Eines

Nom	<i>La Caixa d'Eines</i>
Descripció	La <u>Caixa d'Eines</u> és un projecte que utilitza les diverses pràctiques artístiques (música, teatre, circ, dansa, audiovisual, arts plàstiques, etcètera) com a eina socioeducativa i de desenvolupament d'infants i joves escolaritzats. El focus de la intervenció es dona tant en centres de primària com de secundària. A través d'aquests programes, es normalitza la presència d'ensenyaments artístics a l'aula (donat el desigual a l'accés i a la participació a la cultura dels infants i joves, molt més reduït en aquells contextos de major vulnerabilitat socioeconòmica). La Caixa d'Eines facilita el treball en competències socioculturals, afectives, relacionals, comunicatives, i artístiques.
Objectius	Introduir pràctiques artístiques dins el currículum escolar, tot unint l'educació formal, la no formal i la comunitat. Establir dinàmiques coherents d'interrelació perquè la cultura esdevingui un motor de transformació educativa Reduir les desigualtats educatives i la segregació escolar.
Àmbit(s) d'actuació	Educació i salut pública: escoles; joves.
Organismes implicats	Foment de Ciutat i Districtes de la ciutat. Institut de Cultura de Barcelona (ICUB). Consorci d'Educació de Barcelona (CEB). Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB). Consorci de Biblioteques de Barcelona.
Territori(s)	Ciutat.
Resultats	Persones beneficiàries (2017 - 2023): 17.189 persones. Centres educatius beneficiats: 57 centres educatius (36 escoles de primària, 12 instituts, 8 instituts escola, 1 centre d'educació especialitzat), 52 equipaments culturals (24 equipaments, 22 entitats, 6 creadors/ores independents), ubicats en 6 districtes (Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí, Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó) i 18 barris (La Prosperitat, Turó de la Peira, Can Peguera, les Roquetes, Verdum, Vallbona, Torre Baró, Ciutat Meridiana, la Trinitat Nova, el Bon Pastor, Baró de Viver, la Trinitat Vella, el Besòs i el Maresme, el Raval, Poble-sec, la Marina, el Carmel, i Can Baró) (font: <u>Ajuntament de Barcelona</u>). La valoració del projecte ha estat en general positiva. Així, una avaluació duta a terme per <u>Ivàlua (2021b)</u> va valorar que la Caixa d'Eines (així com d'altres programes educatius municipals, com l'EducArts) incidien positivament en el benestar emocional de l'alumnat, en les seves habilitats socials, en la cohesió de grup, i en les actituds pro-socials (com l'empatia) -si bé no tenien un impacte directe en el rendiment acadèmic, en un context d'escassa participació per part de les famílies.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Taula 12. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: *Prometeus*

Nom	Prometeus
Descripció	El <u>Prometeus</u> és un programa d'orientació comunitària que, iniciat al 2016 al Raval, per tal de facilitar la transició entre els ensenyaments secundaris obligatoris envers la universitat.¹ Actualment, a part del Raval, també es duu a terme als barris del Besòs i el Maresme, la Verneda i la Pau i els barris de la Zona Nord (Ciutat Meridiana, Vallbona i Torre Baró).
Objectius	Incrementar l'accés a les universitats a l'alumnat dels instituts públics de barris amb un índex d'universitaris inferior a la mitjana urbana, a partir incentivar, motivar, acompanyar i tutoritzar a l'alumnat d'aquests centres.
Àmbit(s) d'actuació	Educació i salut pública: escoles; joves.
Organismes implicats	Foment de Ciutat i districtes. <u>Barcelona Ciència i Universitats.</u>
Territori(s)	Raval. El Besòs i el Maresme. La Verneda i la Pau. La Zona Nord (Ciutat Meridiana, Vallbona i Torre Baró).
Resultats	Persones beneficiàries (2020 - 2023): 466 persones. La valoració del programa és positiva. Així, dels i les joves alumnes del Raval que van iniciar el programa l'any 2016, un 95% ha assolit la titulació de grau universitari (Ajuntament de Barcelona, 2022).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

¹ El programa s'articula en quatre fases seqüencials (institut, transició als estudis superiors, universitat, i inserció laboral), i ofereix acompanyament educatiu personalitzat i dotació econòmica per afrontar les despeses derivades dels estudis universitaris. En concret, el programa ofereix un suport i un acompanyament personalitzat -per part d'un equip professional- a l'alumnat des de l'institut fins a la universitat (on l'acompanyament s'adequa per tal d'afavorir-ne l'èxit acadèmic); i, també, inclou una dotació econòmica per cobrir despeses de transport, reforç acadèmic, i suport material; per últim, al finalitzar els estudis, Barcelona Activa ofereix suport per facilitar la inserció laboral de l'alumnat participant. És un programa, doncs, que s'emmarca plenament en una política d'èxit acadèmic (en la mesura que promou la incorporació a la universitat) i, sobretot, d'equitat social i educativa (ja que vetlla perquè l'accés a la universitat sigui independent dels condicionants econòmics i socials).

Taula 13. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: Programes de suport i de gratuïtat de les activitats extraescolars *Extra, Extra!*

Nom	<u>Programa EXTRA, EXTRA!</u>
Descripció	El programa <i>Extra, Extra!</i> ofereix activitats extraescolars, artístiques i científiques, de caràcter gratuït, adreçades als i les joves d'entre 6 i 14 anys escolaritzats als centres educatius públics del PdB. Es tracta d'activitats variades, que abasten arts escèniques (com teatre i dansa), música (com grups de percussió), arts visuals, ciències i noves tecnologies (com tallers de robòtica, programació). La intervenció dona continuïtat a la mesura de govern municipal <u>Cap a una estratègia de tardes educatives en barris educadors</u> (Ajuntament de Barcelona, gener de 2022).
Objectius	• Introduir disciplines artístiques i de recerca científica fora de l'horari lectiu. • Enriquir les vides dels infants i adolescents a través d'activitats gratuïtes, de caràcter artístic, cultural, i científic. • Enfortir la vida comunitària de la ciutat. • Promoure una oferta educativa fora escola de qualitat, econòmicament accessible, i territorialment homogènia. • Reforçar les competències psicosocials, grupals, i cognitives dels i les joves que hi participen.
Àmbit(s) d'actuació	Educació i Salut pública: Lleure educatiu.
Organismes implicats	Foment de ciutat. Districtes dels barris implicats. Institut de cultura de Barcelona (ICUB). Consorci d'Educació de Barcelona (CEB).
Territori(s)	Ciutat Vella: Raval; i Gòtic. Horta-Guinardó: El Carmel – Can Baró. Nou Barris: Zona Nord; La Prosperitat; Turó de la Peira – Can Peguera; Roquetes – Verdum; i Trinitat Nova. Sants-Montjuïc: Poble-sec. Sant Andreu: Bon Pastor; Baró de Viver; i Trinitat Vella. Sant Martí: Besòs i Maresme.
Resultats	Persones beneficiàries (curs 2023-2024): 2.175 places ofertes, en 145 grups d'extraescolars, a 13 barris de la ciutat. En concret, els centres escoles beneficiats han estat els següents: • La Prosperitat: Escola Santiago Rusiñol; Escola Mercè Rodoreda; Institut Nou Barris; Institut Flos i Calcat; Institut escola El Molí; Escola Tibidabo; i Escola Víctor Català • Turó de la Peira – Can Peguera: Escola El Turó; Escola Calderón de la Barca; i Institut Barcelona-Congrés • Roquetes – Verdum: Escola Marta Mata; Institut Escola Turó de Roquetes; i Institut

escola Antaviana

- Trinitat Nova: Institut escola Trinitat Nova
- Zona Nord: Escola Ciutat Comtal; Escola Mestre Morera; Escola Elisenda de Montcada; Escola Ferrer i Guàrdia; Col·legi Mare Alfonsa Cavín; CEE Sant Joan de la Creu; i Institut Picasso
- Poble-sec: Escola Jacint Verdaguer; Escola Poble-sec; i Institut Consell de Cent
- Raval: Escola Collaso i Gil; Escola Rubén Dario; Escola Milà i Fontanals; INS Miquel Taradell; INS Milà i Fontals; i IE Elisabets
- Gòtic: Escola Drassanes; i Escola Baixeras
- Besòs i Maresme: Escola Prim; Escola Eduard Marquina; Escola Concepció Arenal; Escola Joaquim Ruyra; i INS Barri Besòs
- El Carmel – Can Baró: IE Coves d'en Cimany; IE Mirades; i Escola El Carmel
- Bon Pastor: Institut escola El Tíller
- Baró de Viver: Escola Baró de Viver
- Trinitat Vella: Institut escola Rec Comtal

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Taula 14. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: Programes de suport i de gratuïtat de les activitats extraescolars *Menjallibres*

Nom	<i>Programa Menjallibres</i>
Descripció	El programa <i>Menjallibres</i> és un reforç educatiu que funciona a través de la lectura, en les etapes inicials d'aprenentatge dels infants. Es tracta d'activitats que es realitzen tant als centres educatius com, també, a les biblioteques i centres cívics dels barris beneficiats pel programa. D'aquesta manera s'ofereix una varietat d'entorns i recursos del barri, i s'enforteix la vida comunitària de la ciutat. El programa <i>Menjallibres</i> i el <i>Extra, Extra!</i> parteixen de la mateixa lògica d'intervenció: oferir activitats fora escola, que es duen a terme tant als centres escolars com en d'altres espais comunitaris del barri, i que ofereixen un enriquiment en termes educatius, culturals, científics, i artístics per als i les joves que viuen als barris beneficiats pel PdB.
Objectius	• Promoure el desenvolupament de les competències lectores i molt especialment al gust per la lectura, a infants de 2n i 3r de primària. • Fomentar la implicació de les famílies com a agents educatius fonamentals. • Afavorir la igualtat d'oportunitats i l'equitat, des d'un treball conjunt comunitat-territori-família-escola. • Donar a conèixer les biblioteques com a espais de lectura i d'oci atractius
Àmbit(s) d'actuació	Educació i Salut pública: Lleure educatiu.
Organismes implicats	Foment de ciutat. Districtes dels barris implicats. Consorci d'Educació de Barcelona (CEB).
Territoris	Ciutat Vella: Raval. Horta-Guinardó: Carmel. Nou Barris: Turó de la Peira, Vallbona, Ciutat Meridiana, Verdum, Prosperitat, Roquetes, Trinitat Nova. Sant Martí: Besòs-Maresme. Sants-Montjuïc: Poble-sec.
Resultats	Persones beneficiàries (curs 2022-2023): 480 places a infants de 2n i 3r de primària, repartits als següents 27 centres educatius públics que formen part del PdB: • Ciutat Vella: Escola Collaso i Gil; Escola Rubén Darío; i Institut Escola Elisabets • Sants-Montjuïc: Escola Mossèn Jacint Verdaguer; i Escola Poble-sec • Horta-Guinardó: Escola El Carmel; Institut Escola Coves d'en Cimany; i Institut Escola Mirades • Sant Martí: Escola Concepción Arenal; Escola Eduard Marquina; Escola Joaquim Ruyra; i Escola Prim • Nou Barris: Escola Calderón de la Barca; Escola Ciutat Comtal; Escola El Turó; Escola Elisenda de Montcada; Escola Ferrer i Guàrdia; Escola Marta Mata; Escola Mercè Rodoreda; Escola Mestre Morera; I.E. El Molí; Escola Santiago Rusiñol; Escola Tibidabo; Escola Víctor Català; Institut Escola Antaviana; Institut Escola Trinitat Nova; i Institut Escola Turó de Roquetes

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Taula 15. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: Millores integrals en centres educatius de la ciutat

Nom	Millores integrals en centres educatius de la ciutat i d'altres equipaments comunitaris
Descripció	En una iniciativa conjunta entre varies institucions, s'han iniciat transformacions educatives als centres educatius de la ciutat, especialment aquells amb elevada presència d'alumnat en situació de vulnerabilitat socioeconòmica, i/o reduïda demanda per part de les famílies. Les actuacions inclouen, entre d'altres: noves ofertes d'ensenyaments; nous noms de centre; nous equips de direcció i docents; transformacions del projecte pedagògic; i millores integrals als edificis, afavorint la seva articulació més gran amb l'entorn educatiu. Justament, en aquesta última qüestió és on amb més èmfasi ha participat el PdB.
Objectiu	Transformar els centres educatius de la ciutat amb elevat percentatge d'alumnat en situació de vulnerabilitat socioeconòmica i/o baixa demanda per part de les famílies, especialment millorant la seva infraestructura física (p.ex., patis). Així, es preveu incrementar la demanda de les famílies per aquests centres i, en últim terme, revertir potencials processos de segregació.
Àmbit(s) d'actuació	Educació i salut pública: escoles.
Organismes implicats	Foment de Ciutat. Consorci d'Educació de Barcelona (CEB).
Territori(s)	Ciutat.
Resultats	En una avaluació duta a terme per la consultoria DALEPH (2023), encarregada per el CEB, ha identificat una valoració positiva de les transformacions materials dutes a terme, i un augment de la demanda per part de les famílies en els centres intervinguts.² Així doncs, es dona compliment a un dels objectius clau del programa. Centres beneficiaris: - Ciutat Vella: Institut Milà i Fontanals. - Horta-Guinardó: Institut Escola Coves d'en Cmany; Institut Escola Mirades; - Nou Barris (Escola el Turó, Escola Prosperitat i Institut Galileo Galilei); Escola Santiago Rusiñol; Escola Víctor Català; Institut Escola Antaviana; Institut Escola Turó de Roquetes; Institut Nou Barris; Institut Escola el Molí; Escola Marta Mata. - Sant Andreu: Institut Escola Rec Comtal. - Sant Martí: Escola Prim.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

² En concret, “Pel que fa a resultats, els actors macro afirmen que totes les transformacions han estat un èxit, sobretot des del punt de vista de la percepció de les famílies respecte als centres i de l'increment de la demanda de preinscripció en els anys immediatament posteriors a la transformació.

Per part dels actors meso, aquesta opinió és compartida, en considerar que la transformació ha permès adaptar els centres i els projectes de direcció als nous temps, a noves metodologies d'ensenyament i a nous continguts, a més d'aconseguir resultats positius en àmbits com la retenció de l'alumnat, la reducció de l'absentisme o la disminució de la segregació” [DALEPH \(2023, p. 47\)](#).

Taula 16. Fitxa del programa a consolidar del PdB Raval Sud i Gòtic Sud: el programa salut comunitària al Raval

Nom	Programa de salut comunitària al Raval
Descripció	El <u>programa Salut comunitària al Raval</u> és un programa que inclou múltiples accions, caracteritzades totes elles per tenir una mirada comunitària, intercultural, i participativa. La metodologia del programa parteix d'un model d'intervenció social que es basa en la participació dels tres protagonistes de l'acció comunitària (l'administració, els recursos tècnics i la ciutadania). A través d'aquest procés, es troben respostes comunes a necessitats identificades de manera participada i conjunta, construint un coneixement col·lectiu i una presa de decisions i propostes compartides. El programa ha inclòs, entre d'altres, les accions següents: • La contractació de mediadores i referents comunitàries de salut; • La creació dels grups de diàleg Parlem de salut, entre dones de diversos contextos culturals i, també, amb professionals sanitàries, i s'ha generat la figura Referent comunitària de salut, per a fer d'enllaç entre aquestes comunitats i els serveis i recursos del barri (només entre 2018 i 2019 una trentena de dones del Pakistan, Bangladesh i el Marroc han participat en el Parlem de salut); • La continuació del treball sobre salut sexual i reproductiva, que aborda de la salut sexual reproductiva i afectiva, i la reducció de la prevalença de les infeccions de transmissió sexual, especialment en la població jove; • La implementació d'un programa de prevenció del consum del Shabú a la comunitat filipina, que inclou accions formatives per a professionals sanitaris i socials sobre aquesta temàtica, i s'elabora una estratègia d'abordatge comunitari amb caràcter preventiu (en un treball conjunt entre una entitat referent en interculturalitat, CEAi, i una entitat sanitària de la comunitat filipina, EAMISS); • L'impuls de la salut comunitària a través de les Caminades Movem el Raval (una activitat sorgida de la Comissió de Salut Mental del Procés de Salut Comunitària) amb l'objectiu de potenciar l'activitat física entre aquella població, que per edat, costums o situació econòmica, no realitzen activitat física regularment (emfatitzant la participació de persones amb malestar emocional i/o amb diagnòstic de salut mental i/o addiccions).
Objectius	• Afavorir el diàleg, intercultural, i participatiu de les diverses comunitats del barri del Raval amb els seus referents sanitaris. • Promoure la reflexió i les bones pràctiques sobre salut sexual i reproductiva, especialment entre la població jove. • Afavorir la detecció, acompanyament i abordatge de malestar psicològic i salut emocional. • Reduir les situacions d'aïllament i soledat. • Impulsar la salut comunitària, a partir de la vida activa, particularment amb les persones amb malestar emocional i/o amb diagnòstic de salut mental i/o addiccions.
Àmbit(s) d'actuació	Educació i salut pública: Salut.

Organismes implicats	Foment de Ciutat.
	Districte de Ciutat Vella.
	Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB).
	Centres sanitaris del districte: Centre d'Atenció Primària Raval Sud (Drassanes), Centre de Serveis Socials Raval Nord, Centre de Serveis Socials Raval Sud, Centre de Dia El Mil·lenari, Districte Ciutat Vella, Projecte d'Acompanyament i Prevenció de la Solitud (PAPS).
	Casals municipals de gent gran: Casal Municipal del Gent Gran Tarradellas, Casal Municipal del Gent Gran Trueta.
Territori(s)	Raval.
Resultats	Persones beneficiàries (2023): 350.
	La valoració del programa és molt positiva. Tal com assenyala una valoració del programa, “es valora positivament, la capacitat d'organització i resposta demostrada per part de la xarxa, principalment a través de la Comissió de Salut Comunitària que ha permès fer intervencions de proximitat, donant resposta ràpida i efectiva a les necessitats de la població més vulnerable, identificades de forma comunitària. L'època de pandèmia i la post-pandèmia ha estat un moment on s'ha posat molt a prova aquesta xarxa donant una resposta acurada, de proximitat i responent a la realitat. A partir del treball de més de deu anys al territori, la Comissió de Salut Comunitària, s'ha convertit en un espai de referència i de vinculació amb el territori” (Ajuntament de Barcelona i ASPB, 2024, p. 30)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Taula 17. Fitxa del programa a consolidar del PdB a Trinitat Nova: l'Espai Familiar de Criança Municipal Trinitat Nova

Nom	Espai Familiar de Criança Municipal Trinitat Nova
Descripció	L'<u>Espai Familiar de Criança Municipal Trinitat Nova</u> (ubicat al Carrer de Las Chafarinas, 18 – 22) és un espai adreçat a famílies amb infants d'entre 1 i 3 anys, que té com a objectiu ser un espai educatiu, lúdic, comunitari i relacional. L'espai organitza trobades, dinamitzades per dues professionals de l'àmbit de l'educació, en el que mares i pares poden participar activament en l'espai com a referents dels infants. L'espai proposa activitats amb intencions educatives, per tal que els petits puguin descobrir, conèixer, divertir-se, aprendre a relacionar-se i a conviure amb altres infants i adults. Dins el projecte, hi ha tres serveis diferenciats: l'espai dels infants (on es promou la pràctica psicomotriu i el joc lliure per ambients juntament amb la mare o pare i l'educadora); l'espai del grup de mares i pares (on es facilita informació i orientació en competències parentals positives i incrementen la capacitat dels adults referents); i l'espai comunitari (on s'oferiran xerrades sobre diferents temes d'interès per les famílies relacionades amb la criança).
Objectius	• Promoure la pràctica psicomotriu i el joc lliure per ambients per a infants d'entre 1 i 3 anys. • Oferir informació i orientació en competències parentals positives per a famílies. • Organitzar actes i xerrades relacionades amb la criança i la parentalitat positiva.
Àmbit(s) d'actuació	Espai públic i accessibilitat: Equipaments comunitaris. Educació i salut pública: Escoles. Foment de Ciutat.
Organismes implicats	Xarxa d'espais familiars de criança municipal, de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB). Gestionat per la <u>Fundació Ires</u>.
Territori(s)	Trinitat Nova.
Resultats	Persones beneficiàries: 50 persones.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Taula 18. Fitxa del programa a consolidar de PdB Trinitat Nova: el programa cultural i educatiu *Espai tres ulls*

Nom	El programa cultural i educatiu <i>Espai tres ulls</i>
Descripció	El <u>programa cultural i educatiu <i>Espai tres ulls</i></u> a Trinitat Nova ha té com a objectiu esdevenir un pol d'activitats comunitàries al barri, a partir d'una programació (cultural, educativa, i esportiva) creada per les mateixes entitats del barri. L'Espai Tres Ulls és un equipament híbrid on es combina l'educació obligatòria de primària i secundària (articulada a partir de la col·laboració amb l'Institut Escola Trinitat Nova, ieTN) amb altres activitats de caire comunitari, adreçades a tot el veïnat. Aquest equipament híbrid alberga nous espais de caire comunitari un gimnàs, un cinema, una sala d'arts escèniques, espai de circ, mediateca i biblioteca, unitat de ràdio, plató amb croma, entre d'altres. De manera especial, l'Espai tres ulls ha facilitat una major interrelació entre les activitats escolars i l'ecosistema cultural del barri, combinant models més formals i informals de propostes educativo-culturals. El projecte vol fomentar la participació i construcció de propostes compartides, més que el mer consum d'activitats.
Objectius	• Esdevenir un pol d'activitats comunitàries al barri. • Dinamitzar l'equipament Espai Tres ulls. • Afavorir la cohesió comunitària, el múscul associatiu, la identitat de barri, i millorar la relació entre el veïnat. • Interrelacionar les activitats escolars i l'ecosistema cultural del barri. • Enfortir la dinamització comunitària i la participació del veïnat de Trinitat Nova a través dels seus equipaments. • Disposar d'equipaments d'intersecció entre diverses comunitats i entre segments de població de diferents generacions, com a nova forma de concebre i dissenyar els programes i serveis públics.
Àmbit(s) d'actuació	Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària: acció comunitària; equipaments comunitaris. Educació: lleure educatiu.
Organismes implicats	Foment de Ciutat. Districte de Nou Barris. Institut Escola Trinitat Nova (ieTN).
Territori(s)	Trinitat Nova.
Resultats	Persones beneficiàries (fins 2022): 488 persones.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

Taula 19. Fitxa del programa a consolidar de PdB Besòs-Maresme: el *Besonense*

Nom	El Besonense.
Descripció	El <u>projecte Besonense</u> fomenta la pràctica esportiva entre els infants que no disposen d'altres mitjans per fer-ho. Aquest equipament facilita no només l'esport, sinó també l'adquisició dels hàbits saludables, es combat el sedentarisme, i es promou l'ús del temps lliure d'una manera positiva. El desenvolupament del Complex Esportiu Municipal Francesc Abad (que inclou una pista polivalent, que permet la pràctica del bàsquet, el voleï, i el criquet) ha facilitat la participació en esdeveniments esportius i culturals de diferents col·lectius que, anteriorment, no havien pogut participar-hi.
Objectius	• Fomentar la integració social, els hàbits saludables a través de l'esport, entre els infants que no disposen d'altres mitjans per fer-ho. • Dinamitzar pistes esportives del barri del Besòs-Maresme.
Àmbit(s) d'actuació	Drets socials, equitat de gènere, i acció comunitària: Esport. Espai públic i accessibilitat: Equipaments comunitaris.
Organismes implicats	Foment de ciutat. Districte de Sant Martí.
Territori(s)	El Besòs i el Maresme.
Resultats	Persones beneficiàries (fins 2023): 1.200 persones. També 250 famílies, segons <u>notícia de l'Ajuntament de Barcelona</u>.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

4. Conclusions

El PdB de ha estat una iniciativa política municipal impulsada per l'Ajuntament de Barcelona (2016-2020 i 2021-2024), encaminada a revertir les desigualtats, territorials i socials de la ciutat i -específicament- a millorar les condicions de vida dels barris beneficiaris de la seva intervenció.

Tot i que sovint s'ha fet referència a les conseqüències que ha tingut en termes educatius, socials, i laborals (Ivàlua, 2021a), el PdB també ha millorat els equipaments, espai públic, i habitatges de la ciutat. Justament, aquest informe analitza i visualitza les millores que s'han fet en aquests àmbits, tant a nivell de ciutat com a nivell de barris.

4.1. MÉS ESPAI PÚBLIC I MILLORS EQUIPAMENTS: LES INTERVENCIONS EXTENSIVES EN DOTACIONS DEL PDB

El PdB ha estat una eina important per a la transformació urbana i la millora dels equipaments i de l'espai públic de la ciutat, amb un impacte directe en la vida quotidiana de milers de ciutadans.

A nivell de ciutat, el PdB ha intervingut en 6.634,7 m² de superfície d'equipaments en un total de 11 intervencions: la majoria son equipaments socials (3.556,5 m², el 53,6% del total), seguits per equipaments esportius (1.548,3 m², el que representa el 23,3% del conjunt d'intervencions en equipaments), culturals (1.151,8 m², el 17,4%) i un equipament singular (378,2 m², només el 5,7% del total). Es calcula que les persones beneficiàries potencials d'aquestes intervencions en equipaments son 41.745.

També a nivell de ciutat, el PdB ha construït 23.488,6 m² nous d'espai per vianants; 23.696,4 m² d'espai verd i 3.057,5 m² de superfície de jocs infantil. D'aquí es pot calcular que les persones beneficiàries potencials de les intervencions en espai públic són aproximadament 374.000.

4.2. LA REHABILITACIÓ DE MÉS DE 1.300 HABITATGES: LES INTERVENCIONS INTENSIVES EN DOTACIONS DEL PDB

En paral·lel, **el PdB ha dut a terme actuacions per millorar les condicions de vida dels residents i afavorir un major accés a un habitatge digne i adequat**. En concret, el PdB ha tingut un impacte significatiu en la rehabilitació d'habitatges: rehabilitant 1.381 habitatges, la qual cosa implica que les persones beneficiàries estimades d'aquestes intervencions són aproximadament 3.500.

La propera taula sintetitza aquests resultats (Taula 20).

Taula 20. Resum de les intervencions en dotacions del PdB a nivell de ciutat

Dimensió	Número d'intervencions	Resultats	Persones beneficiàries
Espai públic	40	+23.696,4 m ² espais verds. +23.488,6 m ² espais vianants. +3.057,5 m ² espais de joc infantils.	374.000 beneficiàries potencials.
Equipaments comunitaris	12	6.634,7 m ² de superfície construïda.	41.800 beneficiàries potencials.
Habitatges	100	1.381 habitatges rehabilitats.	3.500 beneficiàries estimades.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona

4.3. MILLORES EN LES DOTACIONS DE 6 DISTRICTES, 23 BARRIS, BENEFICIANT POTENCIALMENT 890.600 PERSONES

L'anàlisi a nivell de districtes també ens ofereix una perspectiva més desagregada territorialment.

Al **districte de Ciutat Vella** als dos PdB (el barri Gòtic, i el Raval) s'han guanyat 1.686,46 m² per a vianants - gràcies sobretot a la reurbanització de l'espai comprès entre la Rambla del Raval, la Pl. Vázquez Montalbán i Salvador Seguí. També, s'han rehabilitat 145 habitatges, beneficiant un total de 345 persones.

Al **districte d'Horta-Guinardó** (a través dels PdB Sant Genís dels Agudells, La Teixonera, El Carmel i Can Baró) s'ha intervingut en 397,79 m² d'equipaments esportius (l'edifici de vestidors del Camp de Futbol El Carmel) i 681,83 m² d'equipaments socials - la reforma parcial de la planta baixa del Casal de barri Pirineus. Al districte s'han guanyat 2.379,3 m² d'espai per vianants, gràcies especialment a l'arranjament del carrer Albert Llanas i carrer Miquel del Sants Oliver, a la reurbanització de l'entorn del nou Casal de gent gran de Sant Genís, i al projecte de reurbanització del carrer Olvan. També s'han rehabilitat 69 habitatges, beneficiant, de manera estimada, a 164 persones -totes les intervencions en habitatges dutes a terme a La Teixonera.

El **districte de Nou Barris** s'ha beneficiat de 5 PdB (El Turó de la Peira i Can Peguera, La Prosperitat, Les Roquetes i Verdun, La Trinitat Nova, i la Zona Nord). A nivell d'equipaments, s'ha intervingut en la reforma del vestidors del camp de futbol de Ciutat Meridiana, en 355,96 m². A més, el districte ha guanyat 8.762,2 m² d'espai per vianants i 3.973,2 m² d'espai verd, en gran mesura gràcies a les reformes dels interiors de Trinitat Nova, la reurbanització de la Plaça Verdum, i la balconada d'equipaments a Can Peguera. També, el PdB ha rehabilitat 206 habitatges, el que implica que ha beneficiat 558 persones -a mode d'estimació -la gran majoria de les quals a Ciutat Meridiana.

Al **districte de Sant Andreu**, a través de dos PdB (La Trinitat Vella, i El Bon Pastor i Baró de Viver) s'ha

caracteritzat especialment per les múltiples intervencions equipaments, que inclouen equipaments culturals (el Nou equipament Cases Barates del Bon Pastor, l'adequació de la Casa de l'Aigua de Trinitat Vella), com esportius (el camp de futbol provisional de Baró de Viver), socials (els casals de gent gran de el Bon), i singular (l'adequació del Passadís de Trinitat Vella). A més a més, el districte ha guanyat 2.504,9 m² d'espai per vianants i 1.362,14 m² d'espai verd, en bona part resultat de les intervencions al carrer Caracas, la Plaça Mossèn Joan Cortinas, i al carrer Palafrugell. També, s'han rehabilitat 325 habitatges, beneficiant, de manera estimada, 476 persones.

Al **districte de Sant Martí**, a través dels dos PdB (La Verneda i La Pau, i de El Besòs i el Maresme) s'ha dut a terme una intervenció en un equipament social, el casal de gent gran Verneda Alta. També, en relació a l'espai públic, s'ha guanyat 5.177,9 m² d'espai per a vianants i 5.764 m² d'espai verd, sobretot degut a la millora de la connectivitat al pont del carrer Santander i a la transformació dels entorns al carrer Camp Arriassa. Per últim, s'han rehabilitat 550 habitatges (beneficiant 1.356 persones), resultat sobretot de la intervenció del carrer Camp Arriassa.

Al **districte de Sants – Montjuïc**, a partir dels PdB de La Marina del Port i del Poble Sec, s'ha pogut intervenir al equipament social ubicat al carrer Química 2a i 2b. També, s'ha pogut augmentar 2.977,81 m² d'espai per vianants i 1.2413,5 m² d'espai verd, fruit de: la reurbanització dels carrers de Torres Marina, Gabriel Miró i Encuny; la instal·lació d'un conjunt d'ascensors inclinats al barri del Polvorí; i la millora dels Jardins de les Hortes de Sant Bertran (aquesta última intervenció, a més a més, que ha permès guanyar 3.057,5 m²). Els PdB han rehabilitat 86 finques, beneficiant potencialment a 215 persones, de manera estimada, a la Marina del Port.

La següent taula resumeix aquests resultats, desagregats territorialment (Taula 21).

Taula 21. Resum de les intervencions en dotacions del PdB segons territoris

Districte	Barris	Equipaments (superfície construïda, m²)	Espais per vianants (guanys en m²)	Espais verds (guanys en m²)	Jocs infantils (guanys en m²)	Habitatges rehabilitats (N)	Persones beneficiàries (aprox.)
Ciutat Vella	Gòtic	-	47,4	-	-	43	27.761
	Raval	-	1.639,0	-	-	102	47.485
Horta-Guinardó	Carmel-Can Baró	1.079,6	1.203,3	87,6	-	-	42.835
	Sant Genís-La Teixonera	-	1176	96	-	69	20.250
Nou Barris*	Roquetes-Verdun	-	2.259,7	769,4	-	31	30.318
	Trinitat Nova	-	5.319,1	3.203,8	-	44	7.759
	Turó Peira-Can Peguera	-	1.183,4	-	-	-	19.138
	Zona Nord	356,0	-	-	-	131	15.683
Sant Andreu	Bon Pastor-Baró de Viver	2.423,6	1.942,9	601,7	-	254	18.513
	Trinitat Vella	1.237,7	562,0	760,4	-	71	10.738
Sant Martí	Besòs - Maresme	-	-	-	-	30	30.690
	La Verneda-La Pau	771,9	5.177,9	5.764,0	-	520	30.483
Sants - Montjuïc	La Marina del Prat Vermell	766,0	1.620,3	5.402,0	-	-	1.905
	Marina del Port	-	-	-	-	86	31.114
	Poble-Sec	-	1.357,5	7.011,5	3.057,5	-	39.570
Total		6.634,7	23.488,6	23.696,4	3.057,5	1.381	374.242

Font: Elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Ajuntament de Barcelona. Nota * = No s'inclou La Prosperitat, ja que no ha vist modificada cap de les variables incloses a la taula.

4.4. ELS PROGRAMES A CONSOLIDAR: ELS NOUS PROGRAMES I SERVEIS DEL PdB

Per últim, **un altre llegat important del PdB ha estat la detecció de necessitats i la posada en marxa de programes nous i innovadors per fer-hi front i que actualment es proposen consolidar.** Alguns d'aquests programes han tingut un caràcter de ciutat: alguns adreçats a revertir l'escletxa digital en un context de digitalització accelerada després de la covid-19 (les *XARSE*, *Xarxes de Resposta Socioeconòmica*). També destaquen els múltiples programes a consolidar en educació, com el conveni d'educadors/es socials; la *Caixa d'eines*; el *Prometeus*; les activitats extraescolars (a través dels programes *Extra, Extra!* i *Menjallibres*); i les millores en centres educatius de la ciutat. El PdB també ha impulsat projectes a nivell de districte, alguns ubicats al Raval (el programa de salut comunitària), a Trinitat Nova (*l'Espai Familiar de Criança Municipal* i *l'Espai tres ulls*) i al Besòs-Maresme (el *Besonense*).

La consolidació dels programes i serveis del PdB és un dels moments claus per tal de valorar-ne el seu llegat. Les estratègies per a la consolidació d'aquests, però, no poden ser pas idèntiques per a totes les accions. Així, existeixen una sèrie de factors que en condicionen la consolidació: l'origen i disseminació actual (de ciutat, de districte); la temàtica (més específica, com salut o educació, o bé més transversal); el grau de participació ciutadana; o l'articulació amb d'altres polítiques municipals.

Segons aquests factors, es poden contemplar diverses estratègies de consolidació (en tant que tipus ideals). En termes territorials, es pot consolidar a partir de l'allargament temporal del programa en els mateixos barris on ja s'aplica (continuïtat); la reproducció del mateix model a d'altres barris vulnerables (extensió); i l'aplicació del programa al conjunt de la ciutat (universalitat).

En paral·lel, en termes de responsabilitat institucional, es pot plantejar una triple estratègia d'adopció: la integració sectorial (p.ex., a través de la Regidoria de Salut, de l'Institut Municipal de Serveis Socials, l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, IMEB, etc.), per tal d'emfatitzar-ne el caràcter temàtic i la seva vinculació orgànica amb d'altres polítiques sanitàries, socials, o educatives; la seva adopció per part de Districte (emfatitzant-ne la seva vessant territorial); o bé fer un model mix sectorial-territorial.

En definitiva, el PdB ha modificat la ciutat de Barcelona, no només a través de la introducció de programes i serveis puntuals, sinó que ho ha fet també a través de les transformacions en equipaments, de millores en espai públic, i en l'impuls als programes a consolidar. Això implica que el PdB, a més de millores en les oportunitats vitals de les persones, ha dotat als barris amb més necessitats un patrimoni que perdurará més enllà de la finalització de l'actual pla.

5. Referències

- Ajuntament de Barcelona (2022). *Informe d'oportunitats educatives a Barcelona: l'educació al llarg de la vida*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- Ajuntament de Barcelona i ASPB (2024) *Informe final de la licitació: juny 2021-gener 2024 del programa de salut comunitària en el barri del Raval*. Barcelona.
- Costas, E.; Ferrer, C.; i Ponce, J. (2022). *L'impacte dels tràmits administratius en l'accés a les prestacions socials: una perspectiva conductual*. Barcelona: Taula d'Entitats del Tercer Sector. https://www.tercersector.cat/sites/default/files/2022-03/t3s_2022-03-17_limpacte_del_tramits_administratius_en_lacces_a_les_prestacions_socials.pdf
- DALEPH (2023). *Transformacions integrals de centres educatius promogudes pel Consorci d'Educació de Barcelona*. Barcelona: CEB. https://www.edubcn.cat/rcs_gene/extra/01_documents_de_referencia/informes/20231114_Informe_centres_transformats_w.pdf
- Ivàlua (2021a). *Avaluació del Pla de Barris 2016-2020*. Barcelona: Ivàlua i Ajuntament de Barcelona. https://ivalua.cat/sites/default/files/2021-11/Informe_final_Pla%20Barris%20Def.pdf
- Ivàlua (2021b) *Programes Caixa d'Eines i EducArts: La introducció de l'educació artística en el sistema escolar*. Barcelona: Ivàlua i Ajuntament de Barcelona. <https://ivalua.cat/ca/avaluacio/educacio/caixa-deines-i-educarts>
- Nel-lo, O.; Cruz, H.; Blanco, I. (2020) "Les polítiques de rehabilitació enfront la segregació: el Pla de Barris de Barcelona". *Papers*, 63, pp. 118 – 133.

Índex de taules

Taula 1. Dimensions i indicadors per analitzar les dotacions del PdB.....	6
Taula 2. Habitatges rehabilitats i persones beneficiàries estimades en el PdB, segons districtes i plans de barris	11
Taula 3. Intervencions en espai públic a Ciutat Vella.....	14
Taula 4. Intervencions en espai públic a Horta - Guinardó.....	16
Taula 5. Intervencions en espai públic a Nou Barris.....	18
Taula 6. Intervencions en espai públic a Sant Andreu.....	21
Taula 7. Intervencions en espai públic a Sant Andreu.....	24
Taula 8. Intervencions en espai públic a Sants - Montjuïc.....	26
Taula 9. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: XARSE (Xarxes de Resposta Socioeconòmica)	29
Taula 10. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: conveni d'educadors/es socials.....	30
Taula 11. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: <i>La Caixa d'Eines</i>	31
Taula 12. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: <i>Prometeus</i>	32
Taula 13. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: Programes de suport i de gratuïtat de les activitats extraescolars <i>Extra, Extra!</i>	33
Taula 14. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: Programes de suport i de gratuïtat de les activitats extraescolars <i>Menjallibres</i>	35
Taula 15. Fitxa del programa a consolidar de ciutat: Millores integrals en centres educatius de la ciutat	36
Taula 16. Fitxa del programa a consolidar del PdB Raval Sud i Gòtic Sud: el programa salut comunitària al Raval	37
Taula 17. Fitxa del programa a consolidar del PdB a Trinitat Nova: l'Espai Familiar de Criança Municipal Trinitat Nova.....	39
Taula 18. Fitxa del programa a consolidar de PdB Trinitat Nova: el programa cultural i educatiu <i>Espai tres ulls</i>	40

Taula 19. Fitxa del programa a consolidar de PdB Besòs-Maresme: el <i>Besonense</i>	41
Taula 20. Resum de les intervencions en dotacions del PdB a nivell de ciutat.....	43
Taula 21. Resum de les intervencions en dotacions del PdB segons territoris.....	45

Índex de mapes

Mapa 1. Barris beneficiaris del PdB segons edició (2016-2020 i 2021-2024).....	12
Mapa 2. Ciutat Vella: el barri Gòtic i el Raval.....	13
Mapa 3. Horta-Guinardó: Sant Genís dels Aiguadells, La Teixonera, el Carmel, i Can Baró	15
Mapa 4. Nou Barris: Zona nord (Vallbona, Ciutat Meridiana, Torre Baró), La Trinitat Nova, Les Roquetes, Verdun, La Prosperitat, Can Peguera, i el Turó de la Peira.....	17
Mapa 5. Sant Andreu: La Trinitat Vella, Baró de Viver, i el Bon Pastor	20
Mapa 6. Sant Martí: La Verneda i la Pau, El Besòs i el Maresme.....	23
Mapa 7. Sants – Montjuïc: El Poble Sec, La Marina i el Port	25

Índex de gràfics

Gràfic 1. Tipus de dotacions del PdB.....	5
Gràfic 2. Intervencions en equipaments dutes a terme pel PdB al conjunt de la ciutat (en m ²), segons tipus d'equipaments.....	7
Gràfic 3. Persones beneficiàries potencials de les intervencions en equipaments dutes a terme pel PdB, segons districtes i barris	8
Gràfic 4. Intervencions en equipaments dutes a terme pel PdB al conjunt de la ciutat (en m ²), segons equipaments.....	8
Gràfic 5. Nous espais públics construïts pel PdB al conjunt de la ciutat (en m ²)	9
Gràfic 6. Persones beneficiàries potencials de les intervencions en espai públic dutes a terme pel PdB, segons districtes i barris	9
Gràfic 7. Aparcaments de bicis, motos, i cotxes creats o eliminats pel PdB al conjunt de la ciutat (en unitats)	10
Gràfic 8. Habitatges rehabilitats (en unitats) pel PdB al conjunt de la ciutat i persones beneficiàries estimades	10
Gràfic 9. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Horta - Guinardó, segons plans de barris.....	16
Gràfic 10. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Horta - Guinardó, segons plans de barris.....	19
Gràfic 11. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Sant Andreu, segons plans de barris.....	22
Gràfic 12. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Sant Martí, segons plans de barris.....	24
Gràfic 13. Intervencions en habitatges i persones beneficiàries estimades del PdB a Sants - Montjuïc, segons plans de barris.....	27
Gràfic 14. Els programes i projectes consolidats del PdB segons nivell (de ciutat i de districte).....	28

Recerca urbana
per transformar

Universitat Autònoma de Barcelona

Campus de Bellaterra

Plaça del Coneixement, edifici MRA, p. 2

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

tel.: 93 586 88 80

info@institutmetropoli.cat

www.institutmetropoli.cat

